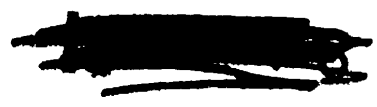

שלמה פפנוהיים
אגדת
ארבע נוסות

YC142680

Pappenheim, 1710

1710
1814

Agadat arba^s

שלמה פפנהיים

Koset

אגדת

ארבע כוסות

מקורה מבוארה ומגושה

על ידי

דוד פלוצקי וי"ד פוטסדאםקי

דפוס צילום

תחנת אוניברסיטת תל-אביב

הפאקולטה למדעי הרוח

זמנת לספרות עברית

[לחלמידי ד"ר ג. אלקושי]

ניסן תשכ"ז

**צולם במחלקת הצילום
של
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי, ירושלים**

PJ5051

P3 A7

1967

אגרת

ארבע כוסות

ישתה האדם בהסבו על לחם עני ומרורים, ישתה וישכח
רישו. מאת הרב החכם המליץ המפאר כמוהר"ר
שלמה פפנהיים ז"ל.

ועתה יצאה לאור מנקדה, מבארה ומגהה,
על ידי

דוד סלוצקי וי"ד טומפאווסקי

ווארשא

תרכ"ד

ARBA KOSOS

WARSZAWA,

w DRUKARNI CH. KELTER et. Comp.

przy zblegu ulic Pańskiej i Żelaznej Nr. 1227.

1863.

938

Печатать позволяется съ тѣмъ, чтобы по
напечатаніи представлено было въ Ценсур-
ный Комитетъ узаконенное число экземпляр-
ровъ. Вильно 29 Сентября 1860 года.

Ценсоръ, Б. Гольмбладъ.

דברי המהבר

המאמר הזה, יסדתיכו לתחומת ענמי אחרי אשר
מתו עלי שלשה ילדים זכרים, ואחר, מתה
עלי אשתי אהובתי בלדחה. אשת נעורים הייתה לי,
יעלת חן, גברת בית ויראת אלהים, ועוד שאר לרות
סבזוני בכחש הזמן. והעליתי דברי נחמתי אלה על
כפר, למען יהיה לי למוזכרת תמיד לשאת שבט אלוה
יחיל ודומם, ולבלתי התרעם על מדותיו הלילה. וכאשר
ראיתי שהועילו לי דברי אלה להחזיק אותי במעוז,
הודות והלל לה'. אמרתי להלקם כן לזולתי להשיב נפש
איש אשר ידע לבנו. אמרו הו"ל: והשבות לו, זהו
אבדת גופו (סנהדרין ע"ג). עוד יש בהם הועלת נוספת
להבין על ידיהם כמה מאמרות צב' איוז, אשר נראו
כסתומות או כפולות. והנני אחלה פני כל קורא, לקרוא
הדברים צבוס לב לא כקורא-פסוקים. כי גם אנכי
קשרתי עם כל מלה ודבור ענין וליור מיוחד, וה' הטוב,
יתן הטוב, ומחה דמעה מעל כל פנים.

פּרָק ראשׁוֹן.

מַסְפּוֹת הַמִּין הַחוֹשִׁי.

הַיּוֹם פָּנָה! עָתָה הִנֵּה בָּאָה (1) אֲהוּתוֹ הַפּוֹשִׁי, הִנֵּה כִסְתָה
פָּנַי תָּבַל בְּצַעֲרָה אֶלְמִנּוּתָהּ, (2) תַּחֲתֵי יִשְׁרוּ דְמָטָה
וְשָׁקַט, תַּחֲתֵי יָרֵבֶץ כָּל עַפְעָף, יִתְעַנֵּג כָּל עֵין עַל בְּשָׁמִי
תְנוּמָתוֹ; אֵךְ עֵין הַיִּנְשׁוּף גַּם עֵינֵי סוֹרֶרֶת, מֵאַנָּה לָנוּם .
אָנָּה! הַנִּיחוּ לִי בְּנֵי שְׂרָעֵפִי, הַנִּיחוּ לִי! אֲרַגִּיעָה גַם אֲנֹכִי
מֵעַט מִרְגִּשַׁת הַשָּׁמֶשׁ. אָהָה! לִשְׂוֹא אֲחֻלְכֶם, מֵאַנּוּ
עֲרֻקֵי הַשָּׁקַט, וְרוּחֵי מִרְחַפֶּת עַל יַסְדֵימִינּוֹת אֵין קֶץ .
יִהְיֶה יָרְעֵשׁוּ גְלוֹי בְּרַעַשׁ וְרָגוּ, יִגְרֹשׁ עָלַי עֲשָׂתָנוֹת שׁוֹנוֹת
וּפְסִילִים מִבְּהִילִים, וְהַמּוֹן תְּשׁוּאוֹת מְלֵאָה (3) עִיר-אֱלֹהִים .
הוּ קָדַם אֲהֵלוֹהָ, וְאַשְׁמַע אֲנַחַת מְרִירֵי יוֹם; וְאַחֹר, וְהִנֵּה
יִלְתַּת נִכְשָׁלִים לִנְגְדֵי אִם אֶסַּק שָׁמַיִם, מִשָּׁם אֲבִיט שְׁפִלוֹת
רֵאשִׁיתִי; וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל, שָׁם אֲחֻוָּה גּוֹרֵל אַחֲרֵיתִי. רֵאשִׁיתִי
רָמַשׁ וְאַחֲרֵיתִי רָקַב. גַּם מְעוֹ חַיִּי בֵין שְׁנֵי הַקְּצוֹת, נוֹסֵד
עַל אֲבָק פּוֹרֵחַ; בְּקֶצֶף עַל מִים רָצִים נְמוּג וַיִּלְךְ וְהֵלֵם;
יִבְטַח בִּי יִנְיָחֵנוּ שְׁבֻלַת הַזָּמֶן וְאַיִנְנוּ:

פּרָק שֵׁנִי

מַחֲכוֹנַת הָאָדָם וּמֵאוֹרֵעֵיו כִּי צִרַע הוּא
אֲנֵא

(1) אֲחֻחוֹ הַכּוֹשִׁית . חֹאךְ מְלוֹכֵי לַיְלֵה : (2) הַחֲתוּי . תַּחַת הַלְעִיף;
(3) עִיר אֱלֹהִים . כְּנוֹי לְכַלְלִיּוֹת הַעוֹלָם חֹ הַטְּזַע . כֹּאשֶׁר חֲכוּנָה
הַטְּזַע לְפִי דַעַח הַרְמַז"ס צְמוּנִי צִית אֱלֹהִים צַפ' עַל הַפְּסוּק כֻּכַל

כּוּם הַתְּרַעְלָה

אָנָּא אֵל רְאִי ! מָה רְאִיתָ כִּי הוֹפְרַתְנִי אֶתְּךָ וְכִי הִבִּיאַתְנִי
 - עַד הַלּוּם ? לָמָּה זֶה מְצַאֲתִי חוֹן בְּעֵינֶיךָ לְהַפְיֵרְנִי
 עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְאֲנִכִּי יִתּוּשׁ נְתוּשׁ ? אֵיכָּה אֲשָׂא לְבַדִּי
 חֲרַפַּת יְצוּרֶיךָ פְּלָתָם ? (4) שְׁחֹק לְרַמֵּשׁ אֲדֹתָיָה וְבוּז לְכָל
 נְבָרָא — עַל כְּלָטוֹ יוֹפִיעַ הוֹד הַקְּטָתָהּ. כָּלָם יִתְּנוּ עֲדִיהֶם
 וַיֵּאמְרוּ כִּי אֶתְּךָ בְּרֵאֲתָם. גַּם הָאֲזוּב אֲשֶׁר בְּקִיר, יִצְיִן
 גֹּדֵר אֱלֹהָיו עַל רֵאשׁוֹ. אָבֹוּ בְּאֲדָם. אֲדֹתָהּ הִ' אֱלֹהִים ! אָבֹוּ
 בְּאֲדָם לְבַד עֲצָתָהּ מִתְּנַפְרָה :

(5) אֶתְּךָ הִרְפַּבְתָּ אֲנוּשׁ כָּלֹו תְּהַפּוּכוֹת וּמְדוֹן ; אִין חֲלָקוּ
 מִתְּאִים. עִם חֲקָקוּ וְלֹא כָּלֹו עִם כָּלֹו. אֶתְּךָ
 כּוֹנְנָתָ בּוֹ לֵב מִבֵּין תְּהַלּוּכוֹת חֲכָמָה וּמַעֲגָלֶיךָ. וּבְקָרְבוֹ
 שָׁתָה לֹו מְאָרְבִּים אֶל הַבְּלִי שְׂוֹא, (6) לְמִשְׁוֶה מוֹשְׁכוֹת כְּסִיל
 וּבַעַר, (7) בְּעֵבֹד הִרְעִיכָה :

(ב) אֶתְּךָ הִצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת עֵהוֹתָיו, (8) קִיצוֹ וְחֲרַפּוֹ אֶתְּךָ
 הַגְּבֻלָּתָ — (9) מִיַּמֶּיךָ צִיִּית יָמֵינוּ צַבָּאוֹ, מִסְּפָר
 חֲרָשֵׁינוּ

צִיִּית נֶאֱמַר הוּא : (4) שְׁחֹק לְרַמֵּשׁ. כּוֹנְנָתָ כִּי כָל הַצְּרוּחִים מִפְּנֵי
 שֶׁלֹא שָׁטוּ מְדַרְכֵי הַטִּבַּע וְהַמַּחֲשָׁה חַיִּים לְפִיָּה, לִכֵּן מַגִּיעִים אֶל חֲכִלִית
 יְעוּדָם וְשִׁלְמוּתָם. עַד כִּי נִכְרַת חֲכַמַת הַצְּרוּחַ זֶהָם יוֹתֵר מִזְּחָדָם
 שֶׁנִּהְיָ לֹו הַחֲכַמָּה וְהַצְּחִירָה. וּמִפְּנֵי זֶה כָּר מְדַרְכֵי הַטִּבַּע וְנִשְׁעַן
 עַל כַּחוֹת כִּפְשׁוֹ מִצְלֵי הַגִּיעַ אֶל הַמַּטְרָה. וְעַלֹת אֱלֹהִים מִחֲנֹכְרָה
 זוֹ : (5) אֲדֹתָ כּוֹ'. עִי' הַלֹּאֵה זְכוּם יִשׁוּעוֹת פ"צ וְחֲרָהָ אִיךָ
 הַשְּׁכִיל הַמַּחֲזֵר שֶׁמָּה לְהַקְצִיל חֲשֵׁעָה מֵאֲחֵרִים הַמּוֹרִים גְּדֹל הָאֲדָם
 נִגְדַת חֲשֵׁעָה הַמֵּאֲחֵרִים הַלֹּאֵה הַמּוֹרִים שְׁפִלוּתוֹ : (6) לְמַשׁוֹךְ מוֹשְׁכוֹת
 כְּסִיל. עַל דֶּרֶךְ לִשׁוֹן הַכְּהוּז ; לְמַשׁוֹךְ צִיִּין אֶת צִשְׂרֵי
 (קֶהֱלַח צ' ג') ר"ל לְהַחֲעֵדֵן וְלִהְפָּק : (7) צַעֲזוֹר הַרְעִימָה. אֶת
 הַחֲכַמָּה : (8) קִיצוֹ וְחֲרַפּוֹ. נְטִיַת הַשְּׁמוֹת קִיץ וְחֲרָף : (9) מִיַּמֶּיךָ.
 הַכּוֹנֵן מוֹסֵס עַל ה'. וְר"ל כִּזְר מִיַּמּוֹת עוֹלָם קִלְצַת יַמֵּי חַנוּשׁ :
 וְהִי

Generated for Joseph Gairon (The Ohio State University) on 2018-08-25 02:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uc1.\$b149463
 Public Domain in the United States; Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

כּוּם הַתְּרַעְלָה

6

חֲדָשִׁיו חֲצֵצְתָּ מַעֲוָלִים, וּבִיּוֹם הַבְּרָאוֹ, בְּרֵאתָ מִשְׁחִית לְחַבֵּל
גְּוֹרְתָהּ. מְדַדְתוּ בְּחֻבְלִים, חֻבֵּל אֶחָד לְהַחִיּוֹת וּשְׁנֵי חֻבְלִים
לְהַמִּית; כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל, אִם יִחַבֵּל אָנוּ וַיִּלְד שָׁקֵר;
אוּ יִפִּיל חֻבֵּלוּ בְּנֵעִימוֹת הַזָּמָן, עוֹכֵר שְׂאֵרוֹ בְּחֻבְלִים
וְצִירִים, וְחֻבְלֵי שְׂאוֹל מִנַּת חֻבְלוֹ:

ג) אַתָּה הִכִּינָת מְאוּר עֵינָיו לְרֵאוֹת עֶזְרָה וּכְבוֹדָהּ, וְלִרְאוֹת
עֵמָל וַיִּגְוֹן וְדַמְעַת עֲשׂוּקִים בְּאֵין מִנְחָם. אֲזַנְנִים
כְּרִית לֹא לְשִׁמּוֹעַ אֶת קוֹל אֱלֹהִים מִתְרוֹנֵן מִפִּי עוֹלָלִים
וַיִּזְנְקִים, וְלִשְׁמוֹעַ אֲנָקַת אִסִּיר וְזַעֲקַת בְּנֵי תַמּוּתָהּ:

ד) אַתָּה הוֹבִשְׁתָּ כָּל עֵצָה וְתוֹשֵׁיָהּ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הַשָּׂכֵל
לְמַלְט נֶפֶשׁ בְּעָלְיוֹ כִּנְי שַׁחַת, כִּי יָבוֹא
יֹמֹו וְנִסְפָּהּ:

ה) אַתָּה בְּקִשְׁתָּ צוּר לְכָבוֹ וַיִּצְאוּ מִשָּׁם מִים זְדוֹנִים
לְהַצִּיף אִישׁ מִלְּאֲכַת רַעְהוֹ וְכָל חֻלְקָה טוֹבָה
לְהַשְׁחִית:

ו) אַתָּה רִצְצָתָ עֲזוֹבָתָ דְלִים, חִית עֵנִיִּים תִּשְׁפַח לְנִצְחָה;
מָאוּ הִטְעַמְתָּם כּוּם חֲטָהּ, לֹא יוֹסִיפוּ לְשָׁתוֹת
עֲסִים טוֹבָה. בַּל תִּשְׁמַע שְׁגֵעָתָם אֶף כִּי יַחֲנֹנוּ, אֶף
חֲקִמְתָּם לֹא עֲמָדָה לָהֶם. מִתְרַפֵּס בְּרִצְוֵי כֶסֶף, בּוֹ רְצִיתָ,
אוֹתוֹ תִּבְחַר וְתִקְרַב לְהַחִיל טוֹבוֹ גַם כִּי יִנְקִין. גַּם שִׁיבָה
זְרָקָה בּוֹ בְּרַבַּת שְׁטִים לְמַכְבִּיר, ⁽¹⁰⁾ וְתָהִי לוֹ סִכְנָת לְבָנוֹת
לוֹ מִסְכְּנוֹת לְזָרְעוֹ אֲחֵרָיו. כָּל דְּרָכָיו הִסְפִּינָתָ וְלֹא יִחַבְּוּנוּ,
חֲשַׁבֵּעַ

⁽¹⁰⁾ זַחְסִי. זֵרַכַּח שָׁמַיִם:

כּוּם הַתְּרַעְלָה

תִּשְׁבִּיעַ אֶסְמִי טוֹבָה בְּבָלִי דַעַת; כִּי אֶתָּה הַדַּעַת טָאֶסְתָּ,
חֲכַמַת הַמַּסְכּוּ בּוֹיָה בְּעֵינֶיךָ :

ז) אֶתָּה פּוֹרְרָת קָשֶׁר הַנְּפָשׁוֹת, בְּזוֹרֵעַ עֵנָה פּוֹרְרָת
אֲנֹדְרָתוֹ, לְשֵׂאת גּוֹי עַל גּוֹי חֶרֶב וּמִכְשָׁלָה,
(11) לְצוֹר־עַל עָרֵי חֶמֶד וְלִהְבֵּקֶינָעוֹ, לְשָׁלוֹל שָׁלָל וְלָבֹז בּוֹ,
לְצָרוֹר צָרוֹרוֹת כְּסָף, לְצָרוֹר (12) אֲשֶׁה אֵל אַחוֹתָהּ,
(13) מִבְּכָה עַל-בְּנֵיהָ כִּי נָפְלוּ בְּצוֹר חֶרֶב, לְצָרוֹר אֲלֻמָּנוֹת
צָרוֹרוֹת חֲגוּרוֹת שֶׁקַּע עַל בְּעֵלֵי נְעוּדֵיהֶנָּה:

ח) אֶתָּה טִשָׁל בְּגֵאוֹת (14) בְּנִינּוֹת מְפָאֲרוֹת וְקִרְיוֹת כְּצוֹרוֹת
נִשְׁנָבוֹת, (15) כְּפּוֹת רְעֵנְנוֹת (16) וְהָרֵי גִזִּית בְּנוֹיוֹת
לְחַלְפִּיּוֹת עַל אֲדֵנִי שֶׁשׁ וְחַלְמִישׁ. תִּשְׁלַח רוֹחֶךָ מִבְּטֶן
הָאָרֶץ יִנְיַעְמוּ, תִּהְיוּם נִשְׁפָּה בָּרָם, אֵימָו?

ט) אֶתָּה דִּכְאֵת בְּחָלָל לִבִּי אֲנֹשׁ בְּיוֹם דַּעַם,
בְּהִרְעִישָׁה עָלָיו (17) יַמִּים מְעוֹפְפִים, הַזְמִים
סוֹעֲרִים בְּחֶשֶׁךְ וְאִפְלָה מִנְדָּח, אֲבִדוֹן וְמָנוֹת שְׂטִים עַל
קַדְקֹד, (18) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ לְהִרְתִּיחַ מִבּוֹל נְפָרִית
וְמַלַּח, לְשִׁפּוֹף עַל פָּנָי תִּבְלֵ אֲרָצָה. נִפְּשׁוּ יַצְאָה, כִּי
תִּשְׁלִיךְ גַּחְלֵי בְּרָקִים מִשְׂטִים אֲרָץ, לְנִתּוֹשׁ וְלִגְהוֹץ אֲרָזִים
וּמַגְדָּלוֹת

(11) לָזוֹר. הַעֲתִקְנוּ הַמַּחֲמֵר הַזֶּה מִמִּקְוָמוֹ לְהַלְבִּינּוּ פֶה לְפִי חֲרָגוֹמוֹ.
וְכֵן גַּם נִכּוֹן לְפִי רוּחַ הַמְלִילָה: (12) אִשָּׁה חַל אַחֻתָּהּ: ר"ל חוֹמָה
עַל חוֹמָה: (13) מִצְבָּה. לְפִי חֲרָגוֹמוֹ הַאֲשֶׁכְנוּי נִרְאָה שְׂמַלְחַ הַמַּחֲצֵר
לְטוֹב לְשֵׁנוֹת מְלִילָתוֹ וְל"ל פֶּה אִשׁ מִצְבָּה כו'. שֶׁסּ אֲלַמְנוֹת כו':
(14) צִינּוֹת מִפְּאֲרוֹת. יוֹמֵר נִכּוֹן צִינּוֹת מִפְּאֲרוֹת: (15) כְּפּוֹת.
חַלִּי כִּפֶּה צִמְשָׁה (נוֹוֶעֶלְצֵב): (16) הֵרֵי גִזִּית. חוֹלֵי יִכוּוֹן עַל
הַפִּירָחִידוֹת צִמְרִים הַרְחִיּוֹת אֲמַנֵּס לְהַקְרִיא כֵן: (17) יַמִּים
מְעוֹפְפִים. ר"ל הַעֲצִים: (18) שְׂרָפִים עוֹמְדִים. כּוֹנְנוֹ עַל הַכַּחַ
הַעֲלֵעֲקָטְרִי שֶׁהוּא סִצַּח הַצֶּרֶק וְהַרְעַם:

Generated for Joseph Gairon (The Ohio State University) on 2018-08-25 02:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uc1.\$b149463
Public Domain in the United States; Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

וּמִגְּלוּת, לְבַלַע אוֹהוּ וְאֵת מִסְכָּתוֹ. סוּף דְּבַר! אֵתָהּ
 סִפְתָּ בְּכָל צָרָה וְצוּקָה; רָעַב כִּי יִהְיֶה בְּאַרְץ, דְּבַר כִּי
 יִהְיֶה, גַּם כָּל חָלִי וְכָל מַכָּה יִדְבְּאוּ נַפְשׁ גָּבֵר, מִעֲמֹק הַיָּם
 נִסְבָּה, כִּי מִמָּה הַכֹּל וּמִיָּדָה נִתְּנוּ:

פֶּרֶק שְׁלוּשׁוֹ

יִהְיוּ עַל הַעֲמוּת:

לְמָה תִּתֵּן אֱלֹהִים לְעַמְּלֵי אוֹר, וְחַיִּים לְמוֹאֲסִים בּוֹ?
 הַאֲבַחֵר בְּחַיִּים מְשֻׁגְּמִים מִפְּתוּחֵי לְתָם נִקְדִּים, יוֹרְקוּ
 לִי לִעֲגִי רֶשׁ אֵל מִפְּתֵן הַבַּיִת? הַאֲחֻשׁוּב בְּלוֹי פִּשְׁתֵּן
 מְגוֹנָצָה בְּפָנֵי חֲרָבוֹת חֲרָף וְצָנָה? אוֹ אִם (10) יֵשׁ עוֹדֵד בְּבִגְדֵי
 עֲדִים? וְעָרֵן, בְּבֵית טְעֵדוֹ יְסוֹרוּתָיו, כִּשְׁכֹּן צָר לֹא מוֹצֵק
 תַּחְתָּיו, כִּי אִם רָפֵשׁ וְטִיט רְפִידָתוֹ. בּוֹ אֲרָאָה בְּעוֹדְנֵי חַי
 דְּמוֹת קִבְרֵי. גַּם הַקְּרָה אֲשֶׁר מְטַעַל, מְלֵאָה עֵינַיִם כְּמִלְאָה
 הַפְּוֹת, יַחַד עָלַי יִבְּרִיזוּ מִיְמֵי שְׁלֵג וְגֶשֶׁם, בְּדַמְעָתָם עֲרֹשֵׁי
 אֲמָסָה. אָנָּה! (20) צִיֹּאנֵי בְּנֵי צִיֹּאנֵי! נְלֵאִיתִי כְּלָבָל, לֹא
 אֲעֲצוֹר רְאוֹת עוֹד מִחֶסֶדְכֶם, עֲטוּפֵי רָעַב, עָרוּטֵי לְבוּשׁ,
 נִעְוָבֵי עוֹר; עַל מָה אֲתֶם בּוֹטְחִים כִּי תִסְפְּחוּ עַל מְשֻׁכֵּן
 יְגוֹנֵי? וּבְבֵיתִי אֵיךְ כָּל בְּלָתִי אִם גְּוִיחֵנוּ לְשִׁבּוֹעַ לְחֶם, הֲאִם
 אֵל נִבְלֵי חָרֶשׁ אֲשֶׁר שָׁפָה, אִם אֵל מַצְעוֹת בָּלוֹת
 וּטְלוֹאוֹת אֲשֶׁר עַל יְצוּעֵי תְּשִׁיטוּ מִבְּטָכְכֶם? אֲהָהּ, עוֹד
 מְעַט (21) יִנְקָשׁם נִשָּׂה בְּעַד כְּפָר לְחֶם, הַשְּׂאִילֵנִי אֲמָשׁ
 לַהֲחִיּוֹת

(10) עוֹדֵד. מִלְשׁוֹן מַעוֹדֵד עֲנוּיִם (חֶסֶלִים קמ"ו ו') לְשׁוֹן חֲזוֹק וּסְעֵד:
 (20) צִיֹּאנֵי. לָחוּ מִמֵּנִי עֵדֶה"כ צִיֹּאנֵי יִלְחֹנֵי (יִלְמִיָה ה' כ') (21) יִנְקָשׁ
 נוֹשָׂה. לְשׁוֹן הַכְחֹצֵז (חֶסֶלִים כ"ט ו"ח) ר"ל יִשִּׁים מוֹקֵשׁ לְלוֹדֵס צַחֲרָמוֹ:

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-08-25 02:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uc1.\$b149463
 Public Domain in the United States; Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

כּוּם הַתְּרַעְלָה

לְהַחֲלִית חֲצֵי בְּשָׂרֵנוּ . שָׁפָה . בֵּין קִנְי עוֹרְבִים בְּקִשׁוֹ יֵשַׁע
וְלֹא מִנִּי , שׁוֹטוֹ עַל מְעוֹנוֹת אֲרִיזָה , אוֹלֵי תְּרַחֲמוֹ (22) לְגִבֹּר
אֲשֶׁר עֵינֹ נִסְתָּרָה מִכָּל טוֹב . הַטָּבַע הַנְּדִיבָה , אִיָּה
נְהַפְכֶתָ לִי לְאִבּוֹר !

פֶּרֶק רְבִיעִי

מספיד שנות נעורים , ומחרטם על הזקנה .

מִדּוֹעַ מִשְׁדֵּי נִצְפָנוּ לִי , יָכִים אֵין חֶפֶץ בָּם ? עֵתִים
בְּאֵתִים וּבְמִסְמָרוֹת נִטְוֵעִים , (23) בְּאֵתִים אֲלֵמִים
שָׂאִין בָּהֶם רוּחַ חַיִּים , (24) וְשָׁנִים בְּשָׁנִים , (25) כְּשֶׁלֶג
יִלְבִּינוּ . מִדּוֹעַ לֹא יִטָּשֶׁה אֲבִיב נְעוּרֵי כָּל יָמֵי צְבָאֵי עַל
הָאָרֶץ ? וְאִם מִדּוֹעַ לֹא יִשְׁלֹטוּ יָמֵי חֶרְפֵי עַל חֶרֶף שְׁנוֹתֵי
לְבַלְתֵּי אֶהְיֶה לְחֶרְפוֹת ? בְּהֶתְרַבּוֹת שְׁנוֹתֵי , יִמּוֹתֵי יִבְצָרוּ
וּבְהֶתְרַבּוֹת יִמּוֹתֵי , שְׁנוֹתֵי נִגְרָעוּ — כִּי בְּגִדָה בִּי הַשֶּׁמֶשׁ ,
לֹא תִמְתִּיק לִי עוֹד אוֹרָה יוֹסֵם , לֹא פָרִי מְגִדִּיהָ לְשָׁנִים
חֲבִבֶר . דְּמֵי נִדְמָה , בְּחוֹף מַעֲיָנוֹ עוֹשֶׂה שְׂכָר* , לֹא
יִרְעִפוֹן (26) מַעֲגָלָיו עוֹד דֶּשֶׁן (27) לְאֲנָמֵי נֶפֶשׁ (28) וְחִקּוּפָתוֹ
עַל קְצוֹתָם , נְהַפְּשֶׁה לְשִׁדֵּי לְרִיר וְלַחֲזָה מְלַחָה , יַחֲנִקוּ גְרוּנֵי מִדֵּי
דְּבָרֵי בָם . הֵם הֵם גּוֹרְלֵי תַחַח לְשֵׁד הַשְּׂמָן וְדַם עֵנֵב . רוּחֵי
זֶרָה

(* לשון עושה שכר חגמי נפש (ישעיה י"ט)

(22) לגזר וכו' . לפי ההעמקה ל"ל ולח לגזר אשר וכו' . ולפי
רוח המליצה הכוונה הטבע הכדיז' ! חיך נהפכת לאכזר לגזר אשר :
(23) כחטים . חלילים (ישעיה י"ט) : (24) ושנים כשנים , הראשון
הורחקו (יאהרע) והשני מלשון חוט השני (קארטאזין) :
(25) כשלג ילצונו . הכוונה ימי הזקנה : (26) מעגליו . ר"ל מעגלי
הדם . המה העורקים המוליכים הדם בכל הגוף : (27) חגמי נפש .
כחי למקור החיים (לעבענסקוועללען) : (28) וחקופתו , מלת

כּוּם הַתְּרַעְלָה

זָרָה לְמַעַדְנֵי הַטָּבַע . וּמֵה־שָׂדֵיָהּ כִּי אֵינֶקָ ? כִּי אָמַרְתִּי ,
גַּם הָיִיתִי הַלְּיָלָה בְּמַסְבַּת סוּבָאֵי יַיִן . וּזְלִילִי מְטַעֲפִים כְּאֲשֶׁר
אָהַבְתִּי . כִּי מִשְׁשָׁתִּי אֶת כָּל כְּלֵי גִוְיָתִי , הַרְיִקוּתִי חֲנִיכֵיהֶם
לְגִנוּב מְאוּמָה לָהֶם מִכָּל נֶחֱח טוֹב אָפוּי וּמְבוּשָׁל , וְהָיָה
מִשְׁנָה עַל אֲשֶׁר יִלְקָטוּ יוֹם יוֹם : מְחָר אֲנֹכִי נֹצֵב לָרִיב
עִם חַיֵּי רוּחִי כִּי הַחֲלִיתִים וְנֶאֱסָפוּ עָלַי וְהַכֹּנֵי הַפּוֹחַ וּפְצוּעֵי
הַלְטוּנֵי בַל יִדְעוּתִי כִּי אֲשַׁלֵּם שָׁנִים בְּגִנְבָתִי ; וְאַהֲיִי נִטְעֵי
כָּל הַיּוֹם גַּם הָיִיתִי הַלְּיָלָה לְאִישׁ מְכֹאֹבוֹת .

וְרָעָה מְזוּאֹת , הַתְּמוֹטְטוֹת שְׁלוֹם הַנְּפֶשׁ עִם הַבְּשָׂר . כִּדְי
עֲלוֹת (20) הַלְּקָשׁ עַל אֲדַטַּת בְּשָׂרִי , כִּן תְּצַמְחָנָה
מְרִיבוֹת רוּחִי עִם גִּוְיָתִי וְכִן תִּכְעִיֶסְנָה . רוּחִי אֲזוּר חֲרִיצוֹת ,
וְהִיא תִלְבִּישׁ נוֹטָה . בְּרוּחִי אֲבָקִיעַ שְׁחָקִים אֲדַמָּה לְעֲלִיּוֹן
לְעֲשׂוֹת פְּרָאִים לְחֻצוֹב לְהַבּוֹת אֵשׁ בַּעַת וּתְבוּנָה ; וְהִיא ,
נְדָמָה בְּבִהְמָה בְּבִקְעָה , תִּרְדַּ פְּלָאִים לְחֻצוֹב לָהּ פֹּה קָבֵר ,
יֹחֵם יִצְוֶה : יְהִי אִוֵּר ; וְהִיא , תִּשָּׁת חֲשֵׁךְ וְתִהְיֶי לְיָלָה .
וּבְלִילָה (20) שִׁירָה עִמּוֹ (21) מְבִיחָה וְנִיעָה בְּרוּחַ צְפוֹן וְרוּחַ
קָדִים עֲזָה כָּל הַלְּיָלָה , וְהָיָה כְּזֶה יוֹם מְחָר וּמְחָרְתוֹ , עַד
אֲשֶׁר יִקְלַל אֶת יוֹמוֹ וַיֹּאדֵר אֶת הַלְּיָלָה .

פֶּרֶק חֲמִשִּׁי

יִצְכָּה עַל מוֹחַ אִשְׁת׃ נְעוּרִים

מִמְעַמְקֵי יְגוּנִי (22) אֶתְלִיל אֲנָחוֹת בְּהָרִי בְּגִלְבּוּעַ . כִּי
שָׁם גָּעְלוּ חֲמָדוֹת כָּל עֲתוּתִי , הָיוּ לְבָרוֹת
לְמַלְתָּעוֹת

לֹא מוֹשָׁךְ עוֹח"ע : (20) הַלְּקָשׁ . מַלְשׁוֹן מְלֻקָּשׁ , כְּכוּי לִימֵי הַזִּקְנָה :
(21) שִׁירָה . יְכוּוֹן עַל הַשִּׁיעוּל (הוֹסֵטְעוֹן) : (21) כִּיחָה וְיִעֵסָ וְכוּ .
לְשׁוֹן חֲלִמוּדִי , כְּכוּי לְלַחַח הַיּוֹלָאֵחַ ע"י כַּח וּמְנוּעָה , מְרוּחוֹת הַלְּפּוֹנוֹ'
צִטוֹן וּמְחַפְרָנוֹת לְלַחַח כְּרוּחַ קָדִים : (22) אֶחְלִיל . בְּמַקְרָא נְמַלֵּא

כּוּם הַתּוֹרָעָה

לְמַלְתְּעוֹת הַזָּמָן . אֵיכָה אֶת רַעֲיָתִי נֶעְטָה ? אֵיכָה , מְנוֹרַת
הַבַּיִת ? אַרוּרָה הַאֲדָמָה בְּעִבּוּרָה , לְשִׁטָּה תְהִיָּה
אִם לֹא חֲטָלָה לְקַחַת יַפְעָתָהּ מִיָּדִי . אוֹי לְעֵינַיִם
רְאוּךְ בָּאָה עַד מִשְׁבֵּר * בְּשִׁטְשׁ בָּאָה , עוֹדֵנִי תִכְלִינָה
עֵינֵי אֵל עֹוֹרַת חוֹלָל אֵילוֹת לְמַלְטָה מִחֲבַלְכִי , וְהִנֵּה מְלֹאכֵי
מָוֹת , אָהָה ! מְלֹאכֵי מָוֹת לְנַגְדֵי מֵר יִבְכְּיוּן : נִפְלָה נִפְלָה אִם
הַבְּנִים , נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם . הוֹי יִגוֹן הֶרֶף מִטְּנִי . פֶּן אֲשַׁבְּעָה
וְכַחֲשָׁתִי לְאֵל כְּמַעַל . שְׂדֵי ! אֵיךְ עִרְכַּתָּ לִי מִטְּבַח כְּוָה ?
יִשְׁדַּד בְּעַמְקֵי לְבָבִי , בְּכָל תְּבוּאָתֵי יִשְׂרָאֵל . עֲלִיוֹ , אֵיךְ הֶעֱמַקְתָּ
הַרְחַבְתָּ פִצְעֵי לְמָאֵד ? בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן * הוּא . אוֹי נָא לְכֶם
עֲדֵרֵי בֵיתִי , כִּי הוֹדַחְתֶּם כְּצֹאן אֲבָדוֹת . אֵיךְ הוֹעַתְכֶם ?
אֵיךְ * (88) הַצְפִּירָה הָאוֹמְנַת גְּדִיוֹתֶיהָ עַל צֶמֶר צַחַר עִם
עֲדָנִים ? הֲלֹא כִבְנֵי כּוֹשִׁיִם אַתֶּם לִי עֲנִי הַצֹּאן ! אֵיךְ מְנַקֶּה
צַחֲנֵת יַלְדוֹתְכֶם וּמִי יִכְבֵּם סוֹתְכֶם מִטְּנֶנְךָ וְכַתֶּם ? מִי יִהַנְבְּכֶם
בְּאַרְח מִיִּשׁוּר , יִנְחַכֶּם בְּמַעֲגָלֵי צֶדֶק , כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָפוּ
תִּיִסְרְנוּ לְאַחֲזוֹ בְּסִנְסֵנִי כּוֹסֵר וְאַטְמוּנָה , לְמַעַן תִּתְּאָהֲבוּ
וְתִתְּאָהֲבוּ . גַּם אֲנִכִי אֶלְלִי לִי , כִּי נִגְדַע קֶרֶן נִאֲוֹתֵי הָיָה לִי
לְעוֹר . מִי יַחְלִיץ עֲצָמוֹתַי בְּלְבוֹשׁ יָקָר צַח מְטֹלֵג , יִלְבִּישֵׁנִי
מִחֲלָצוֹת ? גַּם כָּל מְלֵאכְתֵי נִמְבֹּהָ וְנַמֵּם , עֲבַדְתִּי אֲבָדָה ,
אֲדַמְתִּי נְדַמְתָּה , תִּשְׁפָּאֵה שְׁמָטָה , יַחַד תִּלְמְטֵיהָ
יִבְכְּיוּן בְּאֵין מְנַהֵל וּמְשַׁנֵּיחַ :

עוֹדָה

* חֲשַׁח הַמַּחְזֵר מַחֵה זְלַתָּה וְכוּחַ הִיֵּה זְדַרְךָ .
* לְשׁוֹן כְּחַמִּים פִּלְעֵי חוֹכֵם . מַכּוֹת גְּדוֹלוֹת וְנַחֲמֻכָּה .

אֵךְ הַפְּעוּל מִהַקֵּל (יִחְזַקְחָל ו"ו כ"ג) וְהַמַּח' גִּזַּר הַהַפְּעוּל , לְהוֹרַחַת
הַהֲרַמָּה (אוֹיִפְטָהִירְמַעוֹן) . (89) חִיָּה הַלְפִירָה . כֹּלֵל זְמַלָּה
הַזֹּאת שֶׁהִי הוֹרַחַת , מִלְּשׁוֹן זָחַה הַלְפִירָה (הַשְּׁחַר) , וּמִשְׁקַל הַנִּקְצָה

יום התרעלה

עודך חיה ברוחי, גברת הנשים! עוד אֶאֱהָב בְּמַחְוֶה
 וְחָלוּם לִילָה, פִּזְרַחַת עָלַי אֶהְיֶה בְּשׁוֹשְׁנָה עָלַי
 חַח, צִאתָה בְּמִלְאֵת הַבַּיִת בְּכַחְחֹל מְשַׁחֲקִים • הַפֶּל
 מִפּוֹ וּמְבַרְכֵר סְבִיבוֹתֶיהָ, הַפֶּל גַּעֲשֶׂה בְּלִי לְאוֹת וְרָגַשׁ. אַף
 בְּכָל זְוִיחַ וּפְנֵה עֵקְבוֹת גְּבִירֹתֶיהָ נוֹדְעוּ •

וַיִּתְמַרְמַר עָלַי פְּלַעְנָה וְקָרוֹן נָעַם בְּרִיתָה אִתִּי אֲשֶׁר
 הוֹפְרָה, כְּלִילַת אֶהְבַּתְנוּ פְּלִיאָה נְשֹׁנָבָה. בְּצִוְרָה
 בְּחוּמַת בְּרוֹל. אֲגוֹדְתֵנוּ עַל אֶרֶץ יְסֻדָּה מְלֹאכֵי עֲלִיוֹ, וְרִצּוֹן
 אֱלֹהִים זֶר לָהּ סְבִיב, מְטָרוֹם שְׁלַח אַחֲרוֹת בּוֹבוֹלְנוּ
 וַיִּרְדְּנָה. וְרוּחוֹ הוּא קִבְּצוֹן ⁽⁸⁴⁾ לְשִׁתִּי לְבוֹת כְּתֵאִימוֹת
 זְרָמוֹת אֶחָד לְהֵנָּה, אֹפְנִיָהֶם, מְעֵשִׂיהֶם וְחֲשׂוּקֵיהֶם,
 כְּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפֵן • אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁטָה
 רוּחַ הָאֶחָד לְלֶכֶת פְּנֵי הַשָּׁנִי מוֹעֲדוֹת, וְכַמְלֵאת שְׁפָק זֶה,
 תְּאֵוֹת הַשָּׁנִי נִהְיֶה. עַד כֹּה הִגִּיעַ עֲוֹוֹ אֶהְבַּתְנוּ רַעִיָה נַחְמָדָה!
 וְעַתָּה עַל מִי נִטְשָׁתָּ הַעִיּוֹתָה לְטִי הוֹרְשָׁתָּ, מְנַת חֶלְקָה
 בְּאֶהְבָּה, וּמִטִּי אֶקְוֶה מְחִיכָה: ⁽⁸⁵⁾ הַחֲמִצִּיאָנָה מְלָכוֹת
 כְּפִרְיָה, וְאִם תַּעֲרַכְנָה בְּנוֹחַ טְלָכִים בִּיקְרוֹתֶיהָ? אַף בָּהּ לְבַד
 צָלְחוּ יְדֵי אָטוֹן הַטָּבַע לְחֻצוֹב לָהֶן אָבוֹן חוֹן לְבַעַל וְאָבוֹן בְּחוֹן
 לְבָנוֹת חֵיל •

תְּבוֹן נָא מִשְׁאַת אֲנִיחוֹתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיהָ נִפְשׁ עֲדִינָה! קַחִי
 נִסְכֵי עֵינֵי בְּנִסְכֵי קֶרְבֵן כִּי קִדְשִׁי, אַחֲרִית נְשִׁיטְתִי

יהי

מִסָּס לְפִיר הַעִיּוֹס: ⁽⁸⁴⁾ הַגִּהֵנוּ לְצוֹחַ מִפְּנֵי שְׁמַח' הַשְּׁמַח 13
 צִלִּי נִקְצָה וְהַס' לְצַב הוּא חַמִּיד זָכַר, וְלְצוֹחַ יִהְיֶה הַרְצוֹי אֹו מִן
 הַסָּס לְצַב הַנְּמַלֵּחַ צַחוּאֵר נִקְצָה (צַמְשֵׁלִי ו"צ כ"ה) אֹו מִן הַסָּס
 לְבָה (יְחֻזְקָחַל י"ו ל') מֵה אַחוּלֵה לְצַחַךְ: ⁽⁸⁵⁾ הַחֲמִלְיָחָנָה. כַּלִּיל

כּוּם הַתְּרַעְלָה

יְהִי קֹדֶשׁ הַלּוּלָיִם לְזִכְרָהּ . בְּסִתְרָהּ בְּצֵל כְּנָפֵי שְׂדֵי , שָׁם
חָסִי נֶפֶשׁ טְהוֹרָה . טָקוּם לֹא שׁוֹפְתָה עֵין בּוֹכָה וְדָרָה
נְחִיבָה אֶל-טוֹת .

פֶּרֶק שֵׁשִׁי

יחזל על מוח זן יחיד נחמד להסכיל.

אֶל תְּרַאֲוֵנִי עוֹבְרֵי דָרָה , פִּי קוֹרֵר אֵלַי בְּלַחֵץ לְכָבִי ,
שִׁשְׁזֹפְתֵנִי עֵין ה' לְרַעָה , שָׁם גִּפְנֵי לְשִׁטָּה , עַל בְּנֵי
יְחִידֵי אֶחָאֵבֶל , מַה גִּעְמָתָ לִי פְרִי בְטֵנִי כְּכַפּוֹרָה בְּטָרָם
זֵיץ ; פְּגַרְגֵּר יְחִידֵי בְּקָרוֹן בּוֹ-שֶׁטֶן .⁽⁸⁶⁾ שְׁמִנְתָּ שְׁמִנְיָה
טוֹבִים בְּגֵר נִשְׁמָתָה , אָבִיתָ לְשִׁטּוֹעַ בְּלַטּוּדִים , כְּסִיתָ מְכַסֵּת
הַעֲדָכָה לְתוֹרָה וְלַתְּעוּדָה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לַה' , עוֹדָה בְּסֶר
גוֹטֵל עַל פְּרִי גֹדֵל לִבִּב פִּינְתָה נִבְאָתָה . וַיְהִי כָל רוֹאֵיהָ
שָׁטְחוּ לָהּ בְּלִכְתָּהּ מַעֲדוֹת לְבֵית הַסֶּפֶר , עַל אֲעָדֶיהָ חֵן
וְחַפְאָרְתָּ רַפְדָּתָה , בְּהַפְתַּח הַלְּחוֹתֵי לְקִרְאָתָה בּוֹאָה אֶמְרָתִי :
נִפְתַּחוּ הַשְּׂטִיִּים וְאַרְאֵה מְרֵאוֹת הַיָּלֵל בְּוֶ-שֶׁחַר יִקַּר הוֹלָהּ
לְנִגְדֵי-קוֹצְאוֹתֶיהָ תִּלְתְּלִים ,⁽⁸⁷⁾ עֵינֶיהָ מְבַרִּיקוֹת הוֹד וְהֶדָר
וּשְׁפָתֶיהָ תִּבְעֵנָה שֶׁטֶן רוֹקַח . אוֹי לִי ! כִּי כִמְעַט רָגַע סָפו
נִטְקוּ⁽⁸⁸⁾ חֲמוּדוֹתֵי כְּלָנָה . שָׁם הַשְּׁלֵכָה כָּל תִּקְוֹתֵי בֵין
רְגָבִים , מִי יִטְצָאָנָה? הַטְּבֵעָה בְּבֶץ עֵמֶק עֵמֶק מִי יִקִּימָנָה ?
אֲרוֹר אֲרוֹר יִשְׁבִּי גִלְעָד כָּל בְּשָׁם שָׁבָא , כִּי טְדוּעַ לֹא הָעֵלוּ

אֲרוֹכַת

וכן חערכנה , וזהמדפסים עד היום, צטעות: ⁽⁸⁶⁾ שמנת כו'.
חצית כו', כסית; פה השכיל המחזר לקלוע צמלילחו לשון הכחוז
(דברים ל"ז ט"ו) ושנה לפי לרד הענין: ⁽⁸⁷⁾ עיניך מצריקות כל"ל
ולא מצריקים: ⁽⁸⁸⁾ חמודותי כלנה כל"ל:

כּוּם הַתְּרַעְלָה

אַרוּכַת צְבִי חֲשָׁקִי ? לָמָּה זֶה לִי תְרָשִׁישׁ וְאִיִּים וְכָל סִגְלַת
 אוֹפִיר לְמִי אֲנִיחֶנָּה ? וּמִנֵּנוּ כְּבִשֵׁי יַחַחְטָמוּ וְרִים אֲשֶׁר לֹא
 יִבְרַכּוּנִי חֲלָצִיהֶם . וְהָבִי לְנִדְהָ יִהְיֶה , אִם לֹא הִיָּה
 גִּדְהָ לְכַוּר־מִוֹת לְהָשִׁיב חֲרָבֹו אֶל גִּדְהָהּ . הוּי חֲרָב
 זוֹלְלָהָ, עַד אָנָּה לֹא תִשָּׁבְעִי ? הַמַּעַט מִמֶּה אַרוּחַת אִישׁ
 עֲשִׂיר אֲשֶׁר לוֹ צֵאן רְבוּהָ, כִּי הִתְאַוְיָה גַם אֶת כְּבִשַׁת הָאִישׁ
 הִרְשָׁ יִהְיֶה בַּיִת ? הַמַּעַט קַהֲתָה תִפְאָרַת בַּחוּרִים וּבְדַר
 וְקָנִים וְלָקַחַת גַּם אֶת הוֹדָאֵי בְנֵי ?

אֲנִי אֲמַרְתִּי בְדַמִּי יָמִי : הִנֵּה נָא לִי מִקַּל לָעַם לְמִשְׁעָנַת ,
 וְאַחֲרֵי בְלוּתִי בַעֲפַר כְּוֹת, הֲלֹא אֲצַלְתִּי לִי בְרָכָה
 קְהִישְׁקוֹת מִמֶּנָּה יַעַר צוֹמַח גְּמִיעִים מְגִדְלִים בְּנַעֲוִרִיהֶם
 וַיּוֹנְקִתִי לֹא תִחַדְּלִי . וְעַתָּה הִנֵּה הִבֵּאתִי אֶת רֵאשִׁית גַּם
 אַחֲרִית פְּרִי אֲדָמָתִי בְּלִיל לֵה, וּמַה תִּפְצִי עוֹד בְּבֵיתִי אַחֲרָי ?
 אֵלֶיךָ אֱלֹהִים ! הוֹמָה נִפְשִׁי, אֲנַעַק חֲמָם וְשׂוֹד עַל הַכְּוֹת
 אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי . כְּתִי יָמוֹת וְאָבֵד שְׂמוֹ ! תִּמְסְכִי
 עֲלֶיךָ מָוֹת, וְעַל מִמְשַׁלְתֶּךָ ! כָּל מִמְלָכוֹת הָאָרֶץ בְּיָדְךָ נִתְּנוּ
 וּמִשְׁלַתְּ בְּגוֹיִם רַבִּים וּבָרָה לֹא תִטְשׁוּל . מִי יִתְּנֵנִי שָׂר וְשׁוֹפֵט
 בְּאָרֶץ הַחַיִּים , וְהִיָּה דְבָרִי רֵאשׁוֹן לְבִתְרִי אוֹתָךְ בְּחֲרָבְךָ .
 (**) אֵהִי דְבָרֶיךָ מָוֹת , אֵהִי קִטְבְּךָ שְׂאוּל , וְלָקַחְתִּי מִיָּדְךָ
 אֶת כּוּם הַתְּרַעְלָה :

(*) חֵהִי דְבָרֶיךָ , מַלְשׁוֹן דְּצַר וּמַגְפָּה :

פּרָק רֵאשׁוֹן

יהגלל זרעו כעולם, צמחינתו שרעו כמיטעו חינו נחשז לכולם
זערך כטוז כמרוזכ סנמלח 13 :

בְּקִשׁוֹ נָא וּדְאוּ אִיפוּ , מֵה קוֹל עֲנוֹת הַלְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי
שׁוֹמֵעַ : לֹא לְבִי הִלֵּן , בְּאֲשֶׁר הִפְנֵה אִישׁ תְּהַפּוּכֹת
בְּתַחבּוּלוֹתָיו אֶת בְּרַפְת אֱלֹהִים קִקְלָה וּבִטּוֹב הָעוֹלָם יִתּוֹן
הַפִּי . וְהוּא כְּסָבוֹת מִסֵּב קִקְלֹן עַל כְּבוֹד הַמַּלְאָךְ בְּמִסְבוֹ .
אֲשֶׁר לֹא טוֹב עָשָׂה בְּהוֹךְ עֵטְיוֹ ; מִסֵּב עֵינָיו אֶל פְּעוּלוֹת
הַלְהִיט אֶל סְעוּרֵיהֶם . מִי אִתָּה רַמְשׁ נְבוֹה , אֲסִיר עֵינִי ,
מִתְטַלֵּל שָׁמָּה בְּעֶפְר שְׁפָלוֹתוֹ , כִּי תִתְפָּאֵר לְהַתְטַלֵּל דְּבָרֵי
רִיבוֹת בְּשִׁעְרֵיהֶן הַנְּדָבָאִים , עַל אֵל אֱלִים ? לְאֲסוֹר מִלְחָמָה
עִם מְצַלְכַת הַשָּׁמַיִם לְהַעֲצִיבָהּ , מֵה תְּהַנְּאָה זוֹחֵל עֶפְר .
לְדַבֵּר גְּבוּהָה עַל גְּבוּהָה מַעַל גְּבוּהָה ? הַתְּאֹזֹר נִכְה רַגְלִים מְהַנְּיָה ,
לְרוּץ אֶת רוֹכֵב עַל עֵב קַל , לְהַלְאֹת בְּרוּחַ בְּעַר , הַטְּהַלְּךָ
עַל כְּנָפֵי רוּחַ אֲנֹשׁ וּמִטְהוֹ לְתַחֲנִיָּה ? פִּיךָ שְׁלַחַת בְּרַעַת
הָעוֹלָם וּלְשׁוֹנְךָ תְּצַמִּיד חֲסָרוֹנָיו לְמִינֵיהֶם . מֵה תְּתַהַלֵּל
הוֹלֵל , בְּרַעַה קִטְנָה מְטַשְׁכַת רַגַע אַחַר עַל שֶׁעַל עֶפְר .
לְעַפְט הַטּוֹבָה הַגְּרוּלָה הַטְּתַהַלְּכַת מְלוֹא רִחַב אֲרָצְךָ כָּל
יְמֵי עוֹלָם ? כָּל הַשׁוֹמֵעַ יִצְחַק לְךָ סָכֵל . רוֹאֵה פִּסְת בֵּר
שְׁדָפוֹן , וַיִּקְרָא רָעַב עַל הָאָרֶץ . עָרוֹךְ נָא עֲרָךְ חֲסָרוֹנוֹת
הַטְּבַע אֶל הַקַּף תְּפָאֶרֶת יְשׁוּתָה , וְחַטְצָא עֲרָךְ חוֹרֵי הַנְּטָלִים
אֶל עֵטוֹל הָאָרֶץ כְּלָה , אֲשֶׁר אֵין נִגְרַע מִכְּדוּדֵי וְחֵדֶךְ בְּרַב בְּגִלְלָם .
שְׂאֵל נָא לְיִרְכַתִּי אֶרֶץ וּפְאֵתִי יָם וְהַמּוֹן אֵיִים רְחוֹקִים ,
כֻּלָּם

כּוּם תּנְהוּמִים

כָּלֶם יַעֲנוּ בְּמַחֲלוֹת לֵךְ, בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂירִים : כִּי טוֹב הִיא
 כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ • כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בָּהּ רַגְלֶךָ, שָׁם
 תַּעֲגֹב הַטָּבַע לְקַרְאֵהָ; עֲרֹכָה שְׁלֹחֲנָה, טְבַחָה טְבַחָה וַתַּעַד
 נֹמְזָה וַחֲלִיָּה • שָׂא מְרוֹם עֵינֶיךָ אִם עֵינַיִם לָךְ ,
 וְרֵאָה אֶת עֵשֶׂר כְּבוֹד טְלָכוֹתוֹ , וּמֵאֲכַל שְׁלֹחֲנוֹ
 מִסָּנֵד תְּבוֹאֵת שֶׁשׁ וְגֵרֶשׁ יְרֻחִים, וּמוֹשֵׁב עֲבָדָיו הַשְּׂפָלִים
 וּמַעֲמֵד מְשֻׁרְתָיו הַגְּבוּהִים וּמְלַבְּוֹשֵׁיהֶם אִשׁ לוֹהֵט
 לְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ, וּמִשְׁקִיו גִּשְׁמֵי נְדָבָה, וְעוֹלָתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה
 מִסְּלוֹת שְׁקוֹלוֹת (1) וּפְלוֹסוֹת פְּלוֹסִין * שֶׁל שָׁנַיִם - עֵשֶׂר
 (2) מְנָה, וְהֶלְקִים מְתַחֲלָקִים לְבָקָרִים וְלָרְנָעִים בְּמִשְׁמֵרוֹתָם
 לְמִנּוֹת יָמֵינוֹ וּשְׁנוֹתֵינוֹ בָּהֶם אֶל הַשְּׁעָרָה וְלֹא יִהְיֶיָא ,
 אוּ כִי רַב מִטָּף הַדְּרֹךְ לֵךְ אֶל נְטָלָה עֲצָל וְתוֹרֶךָ גַּם הִיא
 נִפְלְאוֹת בּוֹרְאָה וְטוֹבוֹ , וְאִם כָּבֵעַ הַטּוֹעֵט בְּחִלָּה נִפְשָׁה ,
 גַּם אֶת הַטּוֹב הַמְרַבָּה לֹא תִקְבַּל • כִּי רַע וְטוֹב אַחִים
 תְּאוֹמִים בְּבִטָּן הַטָּבַע מַעֲשֵׂה לִיּוֹת וְלֹא יִהְפָּרוּ , פְּרָקִים
 מְצַרְנִים הֵם בְּשִׁשְׁשֶׁלֶת הַבְּרִיאָה הַתְּכֵלִיתִית, מָקוֹם שְׁוֶה
 כְּלָה זֶה מְתַחֲלֵל, מְשַׁמֵּר יוֹצֵא וּמְשַׁמֵּר נִכְנָס , דִּיךְ אִם
 מְצַאֵת דְּבֶשׂ הַרְבֵּה בְּיַעֲרֹת הַטָּבַע , וּבְהֵלֶךְ מְרֻחַת פְּתָנָיו
 לֹא טְבַחָה כִּי אִם קִצָּה הַמְּטָה :

פּרָק שְׁנִי

מִסְלַק חֲלוֹנֵת רַעַח הַעוֹלָם צִמָּה שֶׁחֵין לוֹ מְלִיחוֹת פְּרֵדִי עוֹמֵד צִפְנִי
 עֲלָמוֹ , וְהוּא מִמְחַמֵּר הַמְלַטְרֶף מְשׁוֹטֵר מִן הַמוֹשֵׁג צִדְמִיוֹן
 וְהַלְטִירוֹת הַמְשִׁיג .

אָף

(1) פְּלוֹסוֹת פְּלוֹסִין. מְלִשׁוֹן פֶּלֶס (גְּעוּוִיכֵט) : (2) מִנְה . חֶלֶק .
 וְכוּנְחוֹ לְשָׁנַיִם עֵשֶׂר יְרַחֵי הַשָּׁנָה : * יוֹמֵא פְּרָק ג' .

וְאֵת גַּם וְאֵת יַדֵּי נְאֻמָּה , כִּי גַם חֲלָאֵת הַטָּבַע וְחֲדָמָהּ
 מִיַּם חַיִּים הֵן לְמוֹצְאֵיהָ וּבִזְאֵיהָ לְהַשְׁקוֹת מִתָּן צְמִיחֵי
 חִבְאֻתָּהּ. אֵינְכֶם הֵם מִיַּת בְּכִיד אִישׁ אֱלֹהִים , חֵי מְדַבֵּר
 בְּלִבָּד , שְׂטִים בְּאֵוִיר מִחֲשֻׁבָּהּ וְעַל רֹחַ דְּמִזְנוּ וְחֻקוֹ
 בְּהִרְקֵבֵת נֹשָׂא עִם נִשְׂאוֹ . מֵאִם בְּזוּה וּבְחֹד בְּזוּה , כְּכֹל
 אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְנָה נִפְשׁוֹ הָעֵמֶק שְׂאֵלָה אִו הַגְּבֵה לְסַעֲלָה. כִּי
 מְלָה כָּל הָאָרֶץ הוּא הָאָדָם , נֶזֶן (י) מְשָׁנִים עֲשׂוֹר נְצִיבִים
 אֲשֶׁר בְּשָׂמִים טַמְעֵל, פְּקִידִים עַל הָאוֹצְרוֹת אֲשֶׁר בְּאָרֶץ
 מִתְחַח וּכְלָלֹדוֹ אִישׁ יוֹמוֹ. (י) וְלוֹ מְשָׁרְתִים חֲמִשָּׁה מְרוֹאֵי
 פְּנֵי הַמְּלָךְ חֲלוּצֵי חוֹשִׁים וְשׁוֹמְרֵי הַסֶּף . בְּאֵיחָם , יִבֹּא
 כָּל אִישׁ מְאִישֵׁי הַטָּבַע אֶל דְּבִיד הַמְּלָךְ פְּנִיטָה .
 וְעַל פִּיָּהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נֶגַע . מִדֵּי בּוֹא אִישׁ
 לְהַשְׁתַּחֲוֹת וּמִקְטָרְתוֹ בִּיד לְעֲשׂוֹת רִיחַ נִיחֹחַ .
 יַעֲצֹדוּהִי שׁוֹמְרֵי הַסֶּף , אִם בְּחֻלְקוֹת יִשִּׁית לְמוֹ
 בְּלִבְיָנָה וְכֹה אֲשֶׁר בְּמִקְטָרְתוֹ, וְהַחֲוִיקוּ בּוֹ וְנִשְׁקוּ לוֹ וְהִבִּיאוּ
 אֲזֻפְרָתוֹ לְמוֹצָה אֶל הַיִּבֵּל הַמְּלָךְ פְּנִיטָה , אִו יִתְּנוּ לוֹ
 מְנִרְעוֹת לְבִלְתֵּי אֲחֹז בְּקִיחֹתִי מִצָּבֶם בְּהִרְיָחֶם רִיחַ חֲלִבָּנָתוֹ
 אֲשֶׁר יִמְרָה אֶת רֹחֶם , וְקָרְאוּ לוֹ גְּבוּל רִשְׁעָה . רַע
 רַע יֵאֱמָרוּ לוֹ , וְהַמְּלָךְ גַּם הוּא בְּקִשְׁרִים עִם הַחוֹשִׁים
 לְקִשׁוֹר הַפְּעֵדֻעַת, וְכָל טוֹב אֲרוֹנָיו בְּמִאֲמְרֵי הַחוֹשִׁים, וּבִיד
 קְנֵה הַמְּדָה מְשָׁרְטָת בְּשָׂרְטוּטִי (י) הַפְּתִי וְהָאִישׁ , אִיךְ

ב. 2. וכמה

(*) חֹזַן מִשְׁמִים עֲשָׂר נְלִיבִים . רֹמוֹ לִי"צ הַמְּלוּחַ הַמוֹשִׁלִּים עַל הַזֶּמֶן
 לְפִי דַעַח הַקְּדוּמוֹת : (י) וְלוֹ מִשְׁרָתִים חֲמִשָּׁה. הֵם חֲמִשָּׁה חֲמוֹשִׁים ,
 אֲשֶׁר עַל פִּיכֶם יִשְׁנֵי כָּל דָּבָר וּצְקָר צִין טוֹב לְרַע : (י) הַמְּחִי . הַחִפָּה .
 אִיךְ וְכֹמָה ; חֲלָה כְּחֻרְצָה כֹּמָה מַעֲשֶׂה סוּגִים הַעֲלוּמִים הַכוֹלֵלִים

בום תגהימים

וכפרה. לעשות בכל מלאכת מחשבת הטובה היא אם רעה,
(*) מצמצם ונערה אל הסכמת החושים והתנגדותם
בהקנה והרפכה זולת הקנה והרפכה, הכל בכתב מיד
ה' עליו השביל.

אכן בלעדי איש נבון וחקם יודע ומשיג, אין איש מאישי
(*) הטבע יודע בין ימינו לשמאלו, כלם היום, דוממים
מתים, אינם יודעים מאומה טוב ורע, מר או טחוק.
הכל שלום במחנותם והכל טוב במגודתם; אין פרץ
ואין צוחה ברחבותם, ולא שקר בשכונתם, זולת התנועה
והמנוחה הן הן נחלתם. וכל אשר עושים שם
ובכל מקום שהם, הם משלימים רצון קונם ומספרים
כבודו. אין שם לא אהבה ואיבה, לא ירבו הנער בגון
והנקלה בנקבד; האזוב לא יקנא בארו, והארו
לא יתנאה על האזוב; גם הנה העץ לא ישמח בעוד
עלהו רענו, ולא יאבל אם יקין בארץ שרשו; לא יתבונן
אם עומד בין ההדסים, או אם תחת צאליים ישכב נופל
בשדה; מקום שיפול שם יהוא, ולא ידע בשכבו ובקוטו.
ואם בן איפו! באשר מאסת בן אדם ברע העולם, עם
ידעתה כי בערקה לבר הרעה נוגעת; הנה אחת
משתיים שאלת מאת ה'; אם שתהיה תכונת העולם מסלקת
מכל מה שימרה את רוחה, או שתהיה תכונתה מסלקת
ממקבליו

כל מחשבות האדם העולות על רוחו. וזיחורם ההגיוני עי'
זמלות ההגיון שער י' וזרוח חן פ"ה: (*) מלמס וכו'. על פי
המדה אשר צידו יערך כל דבר אל החושים, ויראה חס תכונים
ומסכימים המה: (*) אישי הטבע. כן הגהנו תחת חנשי, שהיה
כתוב זה הלכות הקודמות. כי כן רגיל צפי צעלי חסופות להורחת

טמקבליו. וחפצת ביה אם שנוי סדר עולם הפועל. או שנוי
 מונה המהפעל, ובשתייהן הקשית לשאול (*) כי בלעדי שהוא
 דבר נמנע מצד עצמו להיות השתנות אחר מהנושאים
 שזכרת תחפשיט ומקפת בשוה על כל פרטי המשתנים
 בלי שום הלוח והבדל, עם עצם התחלפותם והבדלתם
 זה מזה בערה הלופי מקיטם וזמנם שלא יציר מציאות דבר
 טבעי בלעדס, ולא תועלת אם כן בבקשת ההשתנות,
 אחר שלא תחפשיט על כל חלקי נושאייה. (*) כי גם
 היחס המחיב קשור שני דברים בשלוב * מחיב גם כן או
 חיוב שניהם או העדר שניהם. ואחרי שההנחה הנכחית
 התחייבה קשור והשתלבות איכיות האדם והעולם באפן
 הנכחי. כקר הסבלת לשאול לה סותר האחד עם השארת
 קיום השני, כי המנע סתירת קצתו של קשר משלב וזלת
 קצתו, יוכיח בה ונכובת.

ואם אולי תתערב לבקש לה סתירת גם שניהם? כי עתה
 גם עולם אחר בכללו חפצת. ומי יודע אם לעת
 קואת הנעת למדרגה טובה פמדרגתה בהנחה הנכחית
 המבחרת שבהנחת האפשריות? או אם הית עולה בגורל
 המציאות בכלל?

(*) (וועקסעלויטיג) אולי

הפרטי (אינדוידואום) צרצוי חושים: (*) כי זלעדי וכו'. ר"ל
 ההשתנות אשר היא כוללת, חין לחל ידה להחפשו על כל פרטי
 המליחות צוה, כי העלמים הפרטים מתחלפים לפי המקום, והזמן,
 ולפי זה צחיזה נושא תהיה ההשתנות, חס צעולם חו צחדס,
 לח הועילה מחומה, כי תהיה טובה לזה ורעה לזה. וכלעקתך
 הצאה כן חזפק עוד: (*) כי גם וכו', ר"ל זלעדי כי דצר נמוע
 מטעם החמור למעלה. עוד חי אפשר מלד ששני עלמים אשר

כּוּם תּנחומים

אוּלוּ תִכְבֵּד עָלַי יְדָהּ בְּשִׂאלַת (10) מַה זֹאת ? גַּם אֲנִכִּי
 אֶעֱנֶהּ : בְּחֹק יָד הוֹצִיאָנוּ ה' אֶל הַמִּצִּיאוֹת . וּמַה
 הַמְרִיצָהּ שִׂאלָהּ ? לָכֵן אָחִי ! הִכְבֵּד וּשְׁבֵ שְׂאֵנִי , וְלֹא
 תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשִׂאֵל שִׂאלָה שְׂאֵינֶה יוֹדַע לְשִׂאֵל ! וְתֵן
 כְּבוֹד לְמַלְךְ הַכְּבוֹד שֶׁהֵבֵל בָּרָא לְכְבוֹדוֹ .

פּרָק שְׁלִישִׁי

מַלְדִּיק רַעַח הַעוֹלָם מִפֶּחַח שְׁכַל מַה שֶׁהוּא רַע לֹזֵה הוּא נוֹחַ לִשְׁנֵי
 חֲבֵל הַחַדָּס קֶלֶר הַהִשְׁגָּה לַרְחוֹחַ חַח הַכֹּל :

וְהַשְׁלִישִׁוֹת , לֹא צְדָקָה קָצֵר רָאִי , בְּחִסְדָּהּ פְּעֵשֶׁה יְדֵי
 אָמֵן אֲשֶׁר תִּרְאֶה אֶפְסֵס קָצֵהוּ , בְּאֶמְרָהּ , שְׁלַחֵן
 ה' מְנַאֵל . בִּי רָאִיתָ עָלְיוֹ מְרוֹרִים , וְאֵל הַמְטַעְמִים שְׁבַע בּוֹרֵם
 הוֹכְנֵנוּ אֵלֶּה , (לְמַעַן הַטְּעִימֵם וּלְעַבְלֵם) לֹא פִקְחָתָ עֵינֶיךָ .
 לֹו הָיִיתָ בְּעוֹרְכֵי הַשְׁלַחֵן , יוֹדַעְתִּי בִּי עֵתָה גַּם עַל הַמְרוֹרִים
 הוֹסַפְתָּ בְּרִאוֹתֶיךָ מְעַרְכָתָ הַמְטַעְמִים , (אֲשֶׁר לֹא תִאֲבָלְנָה
 בְּדֵי מְרוֹרִים) בִּי רְבֵה הִיא , בִּי חִסְרָתָ פֶלֶם וּמֵאֲוִנֵי מִשְׁקָל ,
 כְּאֵלֶּהִים יוֹדַע לְפֶלֶם מִשְׁקָלֵי הַנְּעַרְכִים זֶה לְעַפְתָּ זֶה ,
 לְמַלְאוֹת יִתְרוֹן אֶרֶץ בְּפֶלֶל , מִהַחֲתֻלְקוֹת הַפְּנוֹת לְאִישׁוֹ
 הַפְּרָטִים . וַיִּשָּׂא מִשָּׂאתָ מֵאֵת פָּנָי אֱלֹהִים לְזֶה עֲשֶׂר
 וְכְבוֹד וְלֹוֹ אֶרֶץ יָמִים . לְזֶה בְּנִים נְהַמְדִים וְלֹוֹ אִשָּׁה
 מִשְׁבָּלָת , גַּם מוֹבָתָם גַּם רָעָתָם הַכֹּל מְצַמְצָם וְנִעְרָה
 בְּצַדֵּק וּבְמִישׁוֹר לְטוֹבַת הַכֹּלֵל , וַיִּלְקְטוּ אוֹתוֹ אִישׁ לְפִי
 אֲכָלוּ

הַם מְשׁוֹלְצִים יוֹד , חֵין לְנֵייר שְׁלִילַח הַחַדָּד זְלַחֵי קֶשֶׁנִי , וְכֵן נִמְנַע
 מִנִּיחוֹת הַחַדָּד וְחֵין פְּנֵי לוֹ : (10) מַה זֹאת . ר"ל לֹא נִשְׁאֵר לָךְ
 לְשִׂאֵל כִּי חַס שְׁחֵלָה סְחוּמָה כְּשִׂאלַת הַהֵם מַה זֹאת ? זְלַח חִקִּירָה
 וְדַרְיֶשֶׁה . עַל זֹאת חִשִּׁיב לָךְ ג"כ צְדָרִים חֲחוּמִים כֵּן גִּזְרָה חֲכַמְחוּ

אָכְלוּ בְּאֲשֶׁר יֵאוֹת לוֹ לְפִי זְמַנּוֹ וּמְקוֹמוֹ וּבְאֲשֶׁר יוֹכֵל שְׂאֵת.
וְלֹא יַעֲדִיף הַפְּרָבָה וְלֹא יָמוֹת לַשַּׁחַת, וְלֹא יַחְסִיר הַפְּטָעִים
וְאָכַל וַחֲי לְעוֹלָם :

הִנֵּה נָא בְּהַמּוֹת שְׁנֵי אֲשֶׁר עָמְהוּ, הַעֲשֵׂה אֵלֶיךָ חֲכָמָה לְטוֹבַת
מְלֹאכְתְּךָ בְּבֵית וּבְשָׂדֶה, וְאוֹתָהּ הַעֲשֵׂה אֵלֶיךָ טוֹבָה
לְטוֹבַת מִי שֶׁגָּדוֹל מִטָּה, אֲשֶׁר לֹא תִרַע עִתּוֹ וּמְקוֹמוֹ אֵיִהוּ;
וּמֵאלֶיךָ תַעֲזֹב בְּרָבָה, בִּי בְעֲנִיָּה הַכִּינּוֹת לְוֹלְתָהּ מְחִיָּה וּשְׂאֵרִית
בְּאֶרֶץ, עַל בֶּן לֹא יִרַע לְבָבָהּ בְּהַשְׁפִּילָהּ לְפָנָי גְּדִיב לְקַחַת
אֶת הַפֶּל. אֲנִיִּתָהּ נִשְׁבְּרָה עַל מְשֻׁבְּרֵי יָם רְחוֹקִים, וּכְרוֹב
הַיָּמִים יִמְצְאוּהָ יוֹשְׁבֵי אֵיִים אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּ אֶתָּה וְאֲבוֹתֶיךָ
מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עָמְהוּ. לְעַפְתָּ זֶה, נִטְעוּ אָבוֹת
אֲבוֹתֶיךָ יוֹשְׁבֵי חֵיטָן עֲצֵי לְבוֹנָה מִרְ וְאֶהְלוֹת עִם כָּל־דָּאֲשֵׁי
בְּשָׂמִים, וְאֶתָּה וּנְרַעָה אַחֲרֶיךָ בְּאֶרֶץ צָפוֹן יֹאכְלוּ אֶת
פְּרִיהוֹ. הִנֵּה שׁוֹמֵם עַל מַפְלַת דְּאֶרֶיָה, בֵּל יִדְעָתָּ פִי
לְיָמִים תִּרְדֶּה דְּבָשׁ מְגוֹיָתוֹ; וְעַל מַפְלַת הָרִים, בְּלִי תִבִין
פִי מוֹפּוֹ שְׁמוֹר לָהּ בְּתַחֲתִיתָם, בִּי הָאֵלֶּהִים בְּשָׂמִים נִצָּב
וּבְיָדוֹ אָנֹה לְהִיִּשָׁר עֵקְבֵי וְרוֹכְסֵי הָעֵתִים וְהַפְּצָבִים בְּלָם
בְּאֶחָד, לְכָל כֹּשֶׁל בְּבְרִיאָה, וְנִתּוֹן תְּמַרְזָקִיהוֹ לְטוֹבַת
הַרְבִּים, וְאֶתָּה עַל הָאֶרֶץ שְׁמוֹר לְמוֹעֵד יַגִּיעָה מְנַת חֲלָקָה
אִם רַב וְאִם מְעַט, עַל בֶּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעֻשִׂים.

פרק רביעי

מזכר, שלא זו בלבד שהרעה מחילדת לטובה מחיש לחי. חלח
שגם צחיש אחד עלמו ישחלשל רוב פעמים מרעתו היום טובה
כפולה למחרתו :

וייט

כּוּם תּנְחוּמִים

וַיֵּשׁ אֲשֶׁר רָעַתָּה הָרָה הַיּוֹם בַּפְּרִי תְבוּאָתָהּ טוֹבָה, וְהִנֵּה
 (11) תְּאוּמִים בְּבִטְנָה . אֵךְ אַתָּה אִישׁ מֵר
 וְנִמְהָר , בַּל תִּסְפָּר יִרְחִים תִּמְלֵאנָה , וְלֹא תִשְׁמֹר עֵת
 לְדַתְנָה , (12) כִּי (אִיו) לָךְ רָעוֹת הָרָעָה , זֶה שְׂבָתָה הַבַּיִת
 מְעַט . חֲלָקְתָּהּ שְׁטָפָה הַשָּׁנָה בְּוֶרֶם מִים עֲבוֹת וּבְכִית
 בְּאֻנֵּי ה' , לְשָׁנָה תִשָּׂא אֶלְמוּתֶיהָ בְּרָנָה מֵאָה שְׁעָרִים
 כִּי הֵנִיחַ שְׁטָף הַגִּשְׁם אַחֲרָיו בְּרָכָה . אַתָּה חוֹרֵד
 בְּשִׁמְעָה קוֹל רַעַם דּוֹפֵק , מְכַל ! קוֹל מְבַשֵּׁר אַתָּה
 שׁוֹמֵעַ , מְבַשֵּׁר בְּרָכָה , מְשַׁמְעֵי יִשׁוּעָה לִיבְשֵׁת הַמִּים וְנֹאוֹת
 גְּלוּ וַיִּקָּב וַיִּרַק דָּשָׂא וּלְטֵהָר (13) עֲבָשׂוֹת אֲוִיר אֶרֶץ לֹא
 מְטַהֲרָה . מִדְּנֵעַ קְדֻמוֹת יָמֵי עֲנִי בְּבָקָר יָמֶיהָ ? לְמַעַן תָּנוּב
 שִׁיבָתָהּ לָךְ טוֹבָה כְּפָלִים כְּכֹל עֲצָבוֹן נְעוּרֶיהָ . כִּי אֲזוּ תִתְעַנֵּג
 עֲלֶיהָ בְּנִחַח וְהִשְׁקֵט אַחֲרַי שְׁקִיעַת תְּשׁוּקוֹת וְתִשׁוּאוֹת
 יָמֵי חֲרָפָה . הֲלֹא אִם מְנַת טוֹבָתָה תְּרוּצָה מֵאֵת ה' , טוֹב
 תִּתְּהָ אוֹתָהּ לָךְ , מֵאֲשֶׁר תִּשְׁטָף סְפִיחֶיהָ בֵּין מַסְפַּחַת בַּחוּרִים
 נִסְפָּחִים עַל הַבְּלִי בְּחָרוּתָהּ :

כִּי אֶמְרָתִי גַם גְּלַבְדָּת בְּחִבְלֵי עֲנִי כָּל יָמֵי חַיֶּיהָ . הֲלֹא
 לְאֱלֹהִים פְּתוּרוֹנִים . סִפְרָה נָא לִי ! מִי הַכְּנִיעַ לְבָבָהּ
 הַזֹּנָה , לְהַתְמִים עִם אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים , הֲלֹא עֲנִיָּה וְמְרוּדָה ?
 מִי נוֹרֵד בְּנִיָּה לְלָתֵם אֶרֶץ אַחֲרַת לְהַעֲשׂוֹת שְׁטָה שְׁלִישִׁים
 וְנִכְבְּדֵי אֶרֶץ , כִּי אִם רַעֲבוֹן בֵּיתָהּ . ? וְמִי הִסִּיר מִלְּבָבָם
 כֹּל

י"ח. ושאלתך נשאלתה מעל: (11) והנה חלומים. הרעות והטוב
 יחד: (12) כי אין לך ר"ל אם הרעה חשז צציתך זמן מעט נחשזת
 צעניך כרעות שזרעה כן הכונה לפי חרגומו. וחולי מלת אין
 מיוחדת: (13) עזשות. שם מפסט. נגזר מפעל עזש (פערועועו)

כל מָרָה וּפְנוּק לְמַעַן יוּכְלוּ סְבוּל עֲזוֹת הַזָּמַן וּרְגִשׁוֹתָיו ?
הֲלֹא אֲבָדוֹן אִטְמָס הָעֲנוּגָה וְרִבְיָה, הַסְפִּיקָתָהּ בְּנִיָּה עַל פִּי
כִדְוֹתֶיהָ לְטוֹג לֵב וּלְנוֹם מְקוֹל עָלֶיהָ נִדְרָף ? מִי פִתַּח
טוֹסְרוֹת יְדֵיהָ לְהַעֲנִיק מִבְּרַבְתָּהּ לְעֲנִיִּים טְרֵדִים, וְלִהְבִּיא
בְּרַבַּת חֵלְכָאִים עַל רֵאשִׁתָּהּ : מִי אֵיפוֹ, אִם לֹא מוֹת בְּנֶה
יְחִידָה, אֲשֶׁר לְמַעַן רַבּוֹת חֵיל יְרוּשָׁתוֹ לֹא הִקְשַׁבְתָּ
וַעֲקַת דְּלִים טִעוּלָם ? אוֹ מִי שָׁת קָצִיר לְצַמְחֵי חֲשׂוֹקוֹת
עֲלוּמִיָּה הַמְּהַבִּילִים : (14) הַטִּיַת חֲרוּלֵי יִלְדוּתָהּ טַלְעֵלוֹת עוֹד
עַל פְּרָחֵי תַפְאֲרַת הָאָנוּשִׁי ? הֲלֹא דַבְּאָתָּה (15) יְמִיָּה עֲשִׂתָּהּ
זֹאת, אֲחֵרֵי כָלוֹת עֲדָנַת בְּשָׂרָהּ וְעֵינֶיהָ קָמָה טְרֵאוֹת עוֹד
פְּסִילֵי אֱלִילִיָּהּ ? לָכֵן אֵל תָּבוֹז פִּי זִקְנָה הַשִּׁגְתָּהּ וְאַתָּה
טַבְּלָה שְׂאֵרֶיהָ יְמִיָּה בְּנַעֲיָטִים :

קָרָא נָא בְּסִפְר טַעֲשָׂה ה', כִּי נִזְרָא הוּא לְרֵאוֹת מְפַעֲלוֹת
תְּמִיב דַּעִים, אֵיךְ כְּטָקוֹר כְּשִׁחַת, טַעֲיִנִי הַיְשׁוּעָה תְּמִיד
וְנִקּוֹ; (16) מְקַנְאֵת אֲחִים בְּהִלּוּמוֹת (17) נִגְרַע עֲלֵם, הוֹקֵם עַל
לְהִיזוֹת טוֹשֵׁל וּמַשְׁבִּיר, לְהַחֲיֹת עִם רָב; וּמַתְּאָכּוֹר לֵב
(18) מְלָה שְׁלִטוֹן בְּמַמְלָכָה שְׁפָלָה לְמַחֹת בְּטִים וְכָר בְּכוּרֵי
גוֹי קְדוּשָׁה, צְמַחַת הַתְּשׁוּעָה מִיּוֹשֶׁבֶת חֵיקוֹ. אַף אַתָּה אֵל
תַּתְמָה

יחזל (ח' י"ז): (41) המית חרולי. מי שח קליר מוסכ גם על זה.
ר"ל ומי שח קליר להמית חרולי ילדוהק, שלא יעלו עוד על פרחי
וכו': (15) הלא דכאח ימיק. חין לו מוזן. וחולי ל"ל דבאות
והמחצר העתיק זהרגומו האשכנזי (הינשמעלצען דיינער
טאגע): (16) זנקו. זח צספר (דזרים ל"ג כ"3) יורה על הקפילה
צחזק ומהירות. וזהלמוד זח גם להוראח הקלוח צחזק (הער-
אנישיםעו). (17) נער עלס, זה יוכף שע"י קנאח אחיו על
חלומותיו ודזריו, נחגלגל שנעשה משנה למלך מזרים. (18) לז
מלך וכו' זה כרעה שגזר על כל צן הילוד להשליכו היאורה. וכי

יום תגובות

תְּהִיבָה עַל הַפֶּן אֱלֹהִים (י¹) בְּצַרְפָּה בְּחַלְקָה לְהִיטִיבָה
בְּאַחֲרֵיהֶּ .

פרק חמשי

מוכיח לאדם מומו הבחירי, שהוא רדיפתו אחר המותרות, שלא
היה עליהם כוונת הצריחה בעלם וראשונה, והם הסבות הנורמות
הפסדו, והמלך וכסאו נקי .

בְּלַעֲדֵי אֵלֶּה ! בְּאֲשֶׁר נִשְׁאַף לְבָהּ לְגַלּוֹת מִיַּי הַבְּרִיאָה
וְעֲרֹת הַזְּדִיחָה , וּמְדוּעַ אַתָּה עוֹבֵר עַל הַמִּשְׁמֵי
אֲשֶׁר אַתָּה בְּרֵאת , מוֹלְדֵתָ אֲשֶׁר הוֹלְדֵת אַחֲרֵיהֶם לָהּ
לְמַשְׁחִית ? צֵאת בְּנוֹת הַטָּבַע חֲשַׁפְתָּ לְעֵין כָּל ,
וּבְסִיף אֵת צֵאתָ ? אֲמֹר נָא כִּיֹּם , מִי פִלַּג לְשִׁטָּה
תְּאֻתְיָה תְּעַלֶּה : הַחֲעִיף עֵינֶיהָ בְּטוֹתְרוֹת ? (י²) קֶשֶׁר נִפְשָׁה
בְּטֵה שְׁנַקֵּל הַעֲדָרוֹ ? לְמַעַנֵּם עוֹרְרָתָ חָרֵב וּמְלַחְטָה ,
הַטָּבַל פְּעֻמֶּיהָ בְּדָם עֲמִיתָה לְמַעַן טָבוֹל בְּדָם עֲנֵב . תְּרַחֵץ
הַלִּיכָה בְּחֶסֶה וּמְדוּן בְּגַלְלֵי מַחְטָאוֹת הַזָּמָן . מִי כָּבֵר נִפְשָׁה
לְשֵׁאוֹן יָם , הַשִּׁבִיר נִפְשָׁה לְמַשְׁבְּרֵיו , לְחַפֵּשׂ מַטְמֹנוֹתָיו
בְּמַחְתָּה וְאִימֹת כּוֹת ? הַשִּׁיָּאָה הַסַּע תְּרַנֶּה עַל שְׂבִירֵי עֵץ
לְאֵרוֹת כּוֹר וּבְשָׁטִים וְכָל אֲבָנֵי חַפֵּץ בְּמוֹרָא וְרַעַד , לִירוֹת
בְּמַסְתָּרִים , לְשֵׁלוֹת כְּאֵרָה בְּאַחוּזֹת עִם נִקְרֵי הַיּוֹשֵׁב לְכַבֵּחַ
אַתָּה ? אַתָּה הָאִישׁ !

כִּי הַגִּיד לָהּ כִּי עִירָם אַתָּה , אִם לֹא תַעֲרָה עֲדֵי זֶהֱב ,
תַּעֲלֶה מַעִיל אֲרָגְמָן עַל לְבוּשָׁה ? כִּי עֲנֵי אַתָּה , אִם
לֹא

ע"י צחו נעשחה השועה לז"י (י¹) צלרפך . ר"ל צלרפו אוחך :
(י²) קשר . מלח מי מוסב גם על המחמר הזה . ר"ל מי קשר :

לא תפק לתפניקים נפשה, תעניגות בני אדם תביא
 בית? או חללת חילה ואוצרותיה, חבלת רוחה למענם
 והעבטת פתה במהיריהם:

מבטן מי יצא הקרח הנרא על בשרה וכל חם אין בו?
 או השליך עליך כפור כאפר בהתעטף נפשה
 והיו העטיפים ללבן? הלא תוניני בחרותיה! משם הפיצות
 שדפון בקל תבואתה ובקל מעשה ידך. (21) הברכת רקב
 וכליון בנצרי כטעיה, מתלון וכליון, כלם לא יחצו
 ימיהם, כי משחתם בהם, כום בהם כגוע מחצבתם:
 עליך אם כן ועל משובת נפשה התלוננו, לא על ה'.
 כי מיום הבראה עד עתה לא הכביר אכפו עליך
 בעים רוחו געשות אה-כל המעשים האלה. אתה לברך
 שליט ברוחה לכלוא את רוח עושים, ולהלביש אותה
 מחלצות, תפארת הפארות והצעדות ובתי הנפש ולהשים:
 אחרי הדברים והאמת האלה, הצטרקה בחינתי
 בתכלית הצדק כי טובה הארץ כאר מאר, כק
 אם שמוע אשטע לקול צללו שפתי הזמן והגיונם אם
 טוב ואם רע, אם אני אשא ואסבול והייתי אף שמת
 בחלקי, יענו גם הם חלקם ויתנו בקרובי ראש דבר אמת
 וענות צדק, ולצמאי ישקני כום תנחומים:

(21) הזרכח. מלשון המשנה (איינפראפפערן):

פּרָק ראשון

וכוח חלבי עם האדם, שחטא ען הדעת הוא שהפסיד ממנו כל הטובה שהתכוונה עליה החכמה האלהית ציוס הצרחותו. והוא נעשה צו חטא מתדבק מסצצ כל רעות ולרות לאדם מפאת שנעשה משולח ונעוז אל המקרים, וקלח מלד העונש האלהי צהשגחה פרטיח על חטאיו שנעשה עכשיו שטוף צהס:

אָדָם יְלוֹד אִשָּׁה ! שְׁמַעְתִּי אֶת תְּלוֹנוֹתֶיךָ , (1) רְאִיתִי אֶת
דְּמֵעוֹתֶיךָ , הִנְנִי יוֹסֵף לְהַשִּׁיבָךָ (2) עֲלֶיךָ פְּאֶשֶׁר
עִם לִבִּי :

כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת , אֲנִי בְּטָרִם יָמִים יָלָדוּ וְאִין
רְגָלִים לָאוֹר , בְּהִיּוֹתִי אֲנִי (3) וְאֶפְסִי , וְרַבְבוֹת
עוֹלָמוֹת תְּהוּ עוֹטְרִים עָלַי , עוֹבְרִים עַל יְדֵי לְמֵאוֹת
וְלְאֱלֹפִים , כָּל אֶחָד רוֹבֵץ לְפֶתַח תְּקֵנָה לְשִׁמּוֹעַ עוֹ
אֲמַרְתִּי : יְהִי ! וְהִנֵּה עוֹלָם חָסַד מְלַפְנֵי יַעֲקֹב , וְאֲמַרְתִּי :
יִבְנֶה ! וְאֶעֱבֹר עָלָיו וְאֶרְאֶה דְמוֹת אָדָם בְּתוֹךְ הַבָּאִים ,
אֲנִי (4) חָדְלוּ פְרוֹזוֹן בְּרִצּוֹנִי , וְעַמְדַתִּי מְרַעֵד אֲנִי וְהַטָּבַע
אֲשֶׁר אֲרַשְׁתִּי לִי זֶה חֲטִשֶׁת יָמִים : מַה נַּעֲשֶׂה לְנַעַר הַיֶּלֶד
בְּצַלְמֵנוּ

(1) רחיתי אח וכו'. הגהנו כן מדעהנו, מפני שלח יפול הפעל שמעתי על הדמעות: (2) עליהן. כ"ל: (3) ואפסי, צחגומו העחיק (דאם ניכטס), ר"ל החין: (4) חדלו פרזון צרנוני. ר"ל אז השם גבול וקץ להחרחצות וההפשטות הצריחה, ע"ד שאמרו חז"ל: שדי שאמר לעולמו די, כי מלד שהקדוש צרוך הוא צלתי צ"ת, היחה רחוייה גם פעולתו להיות צלתי תכליתית אך למאס רנונו ואמר די. וכאשר צרח את האדם אז מלח את הצריחה כלולה, וכן נודע גם צחכמת הגיחולאגיא, כי עצרו הרצה שנויס על הארץ וצריחות שונות ומשונות חלפו להן עד צריחת האדם, ומאז עומד העולם על עמדו. וכן חיתח צמדדש רצה:

בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵינוּ (ו) חָצִיו לָהּ וְחָצִיו לְטָבַע , אֵיזָה בֵּית
 גְּבֻהָ לֹא וְאֵיזָה מְקוֹם מְנוּחָתוֹ ? פִּי אִם כֹּה אוֹמֵר לְעֵלָם :
 בְּשִׁפְלֵי יֵשֵׁב בְּחִיק אִמּוֹ הַטָּבַע וְחָדֵר הוֹרְתוֹ , וְהִתְעַלְלוּ בּוֹ
 אִישֵׁיהָ רַקִּים וּפּוֹחִזִים , לְאֹכֹל אֶת חוֹרֵיהֶם וְלִשְׁתּוֹת חֶמֶת
 חֲנִינִים יִנָּם , וְלֹא יָדַע כִּי בְּנַפְשׁוֹ הוּא , וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֵּאָבֵל .
 וְאִם בֵּין פּוֹכְבִים אֲשֵׁים קִנּוּ (ו) בְּעֵלִיל לְאֶרֶץ , מִזְּקֵק
 מִמַּעֲבָה הַגְּשָׁמִיּוֹת , בֵּין (ז) רְגֵלֵי הַחַיּוֹת הָאוֹכְלוֹת לְמַעֲרָבִים
 לְחֵם שָׁמַיִם , הִנֵּה מְנוּחָתוֹ בְּאֶמֶת חֲמוּדָה לְשִׁבְתּוֹ , אֵה
 בְּשָׂרוֹ עָלָיו וְכָאֵב לְאִמּוֹר : מִי יִשְׁקֵנִי מִיָּם גְּנוּבִים מְתוֹקִים ,
 מִבְּאֵר בֵּית לְחֵם סְתָרִים , אֲשֶׁר שָׁם בְּמִזְרָה , בְּסִתְרֵי הַמְּדַרְגָּה ,
 כִּי חַיִּים הֵם וּמְרַפָּא לְכָל בְּשָׂרֵי . — וַיִּמְלֶךְ-לְבִי עָלַי לְטַע
 אֲהֵל אֶפְרָתוֹ בֵּין הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ , בְּעֵדוֹ נִן אֱלֹהִים נִטְעַתִּיו
 שָׂרֵק . גַּם הוּא חָצִיו לָהּ וְחָצִיו לְטָבַע . שָׁטָה עַץ הַחַיִּים
 אֲשֶׁר פָּרִיו לְמַרְפָּא וְעָלָהּ לְתַרוּפָּה , כֹּל אוֹכְלֵי יִשְׁבְּעוּ
 טוֹב , וְרַע לֹא יִרְעוּ , (ו) לֹא יִדְבְּרוּ כָּזָב וְתַרְמִית , לֹא יִחַפְּצוּ
 שָׂוָא , לֹא יִהְיֶה הַבֵּל וְלֹא יִגְבּוּ אַחַר הַיִּתְרוֹנוֹת . מִטְּנֵנוּ
 יֹאבֵל אִישׁ אֱלֹהִים פְּאוֹת נַפְשׁוֹ , וְהָיָה לְאֹכֹל לְשִׁבְעָה , אֹכֹל
 וְשׂוֹבַע וְהֵלֵל בְּשֵׁם ה' , וְלִסְפֹּר מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה תָּמִיד . גַּם
 שָׁם עַץ הַדַּעַת , לְדַעַת אִישׁ נַפְשׁוֹ בְּהִסְתּוֹ בְּטוֹב וְרַע , כֹּל
 אוֹכְלֵי יֵאָשְׁמוּ , רָעָה תָּבוֹא לְנַפְשָׁם הַמְּשַׁבֵּלֶת . וְהָיָה
 הַעֵץ

זוה עולמות והחריצו וכו'. והדברים עתיקים: (ו) חליו לה', מלד
 הנפש, וחליו לטבע, מלד הנוף: (ז) צעליל לחרץ. ר"ל ממעל והושאל
 לקעדרות השמים וכל מחורי חור נראים הקועים זו (הארציאנט)
 וכן השחמטו זו ההוראה צעלי המשנה (ר"ה א ה): (ז) צין רגלי
 החיות האוכלות, כל"ל: (ו) לה ידברו כזו וכו'. ראה צעין פקומה
 צמורה נזוכים חלק ראשון פ"ב צדצרו ע"ד חטא האדם צענין עץ

ביום ביד ה'

העץ ההוא למאכל לעוף ולבהמה ולכל אשר תרמש
האדמה טבעלי חיים הנבראים לשעתם, לאכול מספוא
ולהוליד ברומה ואין להם חלק בבניה :

ואומר לאדם, ראה הפקדתיה היום על משכון נכבד
הזה, מושב אלהים תשב לארץ ימים ופקדת
נוה ולא תחטא. ואני הנה נתתי לך עץ החיים ולכל
אשר אהך ברומה לך, כטנו תאכל ושבעת והיית איש
מצליח כל הימים, רק עץ הדעת אשר תדע בו לא עץ
מאכל הוא ליוהעי בניה, כטנו חדל לך, כי לא לחכמים
לחם עצבים בנה, וביום אכלך מטנו והיה לך לזרא להביא
טות בנפשה, כי לא תוכל שאתו :

כמעט שעברתי אי שמים! והנה קול רעש גדול אחרי
בתנשא מתוך הגן: אהה ה' אלהים חטא
עשה, אשר הבדלת לך לעם סגלה מכל החי. סרו מהר
מן הדבר אשר הורתם לטוב להם, גם גנבו דעתך
גם כחשו בחוכבתך, גם שטנו בכליהם כפרי עץ הדעת
להברוח איש את רעהו, אשר צוית לבלתי אכל-טטנו
היא האשה אשר נתת עם האדם כסילות ופתיות, מהרה
קל תקפה יצרה הכרוק עליה כנחש לתת לפי בעצתה
טובה, והאמינה היוחה היות כמות באכלה מעץ הנה. כי
אמרה מקנא אתה לך על חצי הטלכות, אשר ינתן לך
בגללו, לכן מאסתו בעיניה. והוא גם הוא עבר עליו
רוח קנאה וקנא את אשתו היוחה פאלהים, ויאכל גם
אכול עשה. ועתה הנה דברים ואריות וכל חיתו יער התרגשו
עליהם

עֲלֵיהֶם בּוֹעַף אֶף וְשֹׂאטִים מִסְבִּיב לְבַלְעֵם חַיִּים , עוֹד
 מַעַט וְאֵינִימוּ . אָהֵה ה' אֱלֹהִים ! מָה אָנוּשׁ כִּי זָכַרְתּוּ בֵּין
 יְצוּרֶיהָ , וּבִרְאָדָם כִּי הִפְקַדְתָּ עַל אֶרְמוֹן הַיָּקָר הַזֶּה ,
 לְחַרְחֹר רִגְוֹ עַל יוֹשְׁבָיו וְלִהְשִׁבִית שְׁלוֹם וְשִׁקֵּט מִבְּיַנִּימוּ .
 וְאַפֵּן וְאֵרָא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ יֵצְאוּ מִבְּהָלִים וְדַחוּפִים גְּפוּלֵי
 פָּנִים וְשִׁבְעֵי קָלוֹן , נָסִים מְקוּל הַמִּית חַיּוֹת
 הַטּוֹרְפוֹת וְנַחֲשִׁים צַפְעוֹנִים . גַּם שְׂאוֹל מִתַּחַת רִגְוֹה לָהֶם
 וְכַפַּת הַגֹּן הַנִּיעָה רֹאשׁ אַחֲרֵימוּ , בְּקוּל רַעַם וְרַעַשׁ וּבְרָקִים
 רַב לְהוֹטֵם וּלְאַבְדָם , וְאָגְעֵר בּוֹעַף הַזּוֹעֲפִים הָאֵלֶּה וַיִּנּוּחוּ .
 וְאֵל הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ אָמַרְתִּי : אִישִׁים בְּנֵי מוֹת ! מָה
 עֲשִׂיתֶם כִּי הִחַרְדַּתֶם עָלַי אֶת הַמְּנוּחָה הַשְּׂאֲנָנָה הַזֹּאת
 מִקְצָה לְקְצָה ? הַעַת לְקַחַת פְּרֵי הַאֹרֶז לְמֵלֶא בָטוֹן ,
 וְלְקַחַת אַבְדוֹן וְטוֹת וּמְכָשׁוֹל וְכָל נִגְע וּמַחְלָה וּמְאָרָה
 בְּמִשְׁלַח יְדְכֶם , מִיְדְכֶם תִּהְיֶה וְאֵת לְכֶם לְמַעַצְבָּה וּלְצוֹר
 מְכָשׁוֹל , וְרַעָה מַחְדַּבְּקַת בְּכֶם וּבּוֹרְעֶכֶם לְדוֹרוֹת עוֹלָם .
 אֲרוּרָה הָאָדָמָה בְּעִבּוֹרְכֶם חֲטָאִים , אֲשֶׁר פָּצַתָּה אֶת פִּיהָ
 לְהַקִּיא אֶתְכֶם הִנֵּה , לְתַלְל אֶת מְקַדְשֵׁי וְלָשִׁים אֶת מְעוֹנֵי
 הַיָּקָר לְתוֹעֵבָה :

וְאֵל הַטֹּבֵעַ אָמַרְתִּי : הֵן הָאָדָם הִיָּה לְעֵבֶר אֶחָד מִפְּנֵי ,
 לְנִטּוֹת אַחֲרֶיהָ הַטֹּבֵעַ בְּעַטְמִיָּה לְדַעַת טוֹב וְרַע ,
 וְאִישׁ וְאִשָּׁה לֹא יַעֲשׂוּ עוֹד לְהַרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְעַתָּה מָה לָהֶם
 פֹּה ? יִסְבוּ אֵל בֵּיתָהּ וּפְנֵי לֹא יִרְאוּ , וְהִיוּ בְּאוֹכְלֵי שְׁלֹתְנָה ,
 כִּי כֹן קָרְבוּ אֵלֶיהָ לְאָכּוֹל מִסְפּוֹא אֶת הַחֲמוּרִים וְאֵת
 הַגְּמָלִים כַּאֲשֶׁר גָּמְלוּ לָהֶם , וְלִרְכוּשׁ רְכִישׁ אֶת הַסּוּסִים
 וְאֵת

כּוּם בִּיד ה'

וְאֵת הַרְכָּשׁ . גַּם הַמָּוֹת לֹא יִפְרִיד בֵּינֵיהֶם כִּי לֹא יִקַּח
הָאָדָם עוֹד מִחַיָּה מֵעֵץ הַחַיִּים לֵהֵיטֵת . מֵאַרְיֵה בְּרָעַתוֹ
אֵף כְּמִקְרֵה הַבְּהֵמָה גַּם הוּא יִקְרָהוּ , שְׁלוֹם כִּי יִהְיֶה
בְּאֶרֶץ , וְהָיָה אִישׁ מְנוּחוֹת . שׁוֹט שׁוֹטֵף כִּי יַעֲבוֹר וְהָיָה
לוֹ לְמַרְמָס :

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם הַבְּרָאוֹ נֶאֱמַר ה' . — גַּם
אֲחֵרֵי כֵן הָיְתָה עָלָיו יַד ה' שְׁנִית , לְקַחְתּוֹ מִן הַנְּהוּ
מֵאַחֲרֵי הַצֵּאֵן לֵהֵיטֵת מוֹשֵׁל בְּיִרְאֵת אֱלֹהִים כִּי רִתְּמֵתִיו ,
וְאֶתְּן־לוֹ חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים יַחֲיֶה בָהֶם , וְאֶבְדֵּל אוֹתוֹ
מִכָּל הַחַיִּי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה , לְשׁוּם לוֹ שְׂאֵרִית בְּאֶרֶץ , לְמַעַן
לֹא יִמָּק בְּעוֹנוֹ , וְהָיְתָה הַתּוֹרַח וְהַמִּצְוָה נִיר לוֹ וּלְכַנְּו
אֲחֵרָיו לְמִשְׁחָה בָהֶם וּלְשֵׂא בְרָכָה . אֵף גַּם חַפְעִים לְשׁוֹא
שְׁקָרְתִּי , כִּי צָרַעַת נוֹשֶׁנֶת הִיא בְּאוֹר נִשְׁמָתוֹ , אִשׁ עַד
אֲבִדוֹן תֹּאכֵל , אֲכִילָתוֹ מֵעֵץ הַדַּעַת עַד עוֹלָם תּוֹקֵד .
וְעַתָּה יוֹסִיף לְחַטּוֹא , כִּי הִחַל הָאָדָם לְדַב , בְּרָבוֹ כֵן חָטָא
לִי לְבָנוֹת לוֹ מְסֻלוֹת בְּלִבָּבוֹ לְאֲשׁוּרוֹ . שְׁרִירוֹת לְבוֹ לְרֵאוֹת
בְּבָנוֹת הָאֶרֶץ וּמְזֻבָּחוֹת לְקַטֵּר לְבַעַל וְבוֹב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן ,
אוֹ נִמְכַר לְעֶקֶר מִשְׁפַּחַת גֵּר בְּאַגֹּרֶת כְּסָף , וַיַּעֲקֵר אֶת
הַרְכָּב אֱלֹהִים רַבּוֹתִים מְלִבּוֹא בְּצַר לוֹ לְעִזְרוֹתָה —
וְעַתָּה בְּרָאָדָם ! מַה לָּךְ כִּי נִזְעַקְתָּ וְכִי תִסָּאֵם יִגַּע
בְּפִיךָ ? יִגַּע בְּפִיךָ אֶתָּה אוֹכֵל , וְאֶתָּה סְבוֹתָ בְּכָל
רְעוֹת מִצְאוּךָ מַעוֹדֶךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד בְּלִמֵּי שָׁמַיִם .
אָבִיךָ הָרֵאשׁוֹן חָטָא , וְאֶתָּה הוֹסַפְתָּ סָרָה . אָבִיךָ יִסַּר אֶת
נַפְשֶׁךָ בְּשׁוֹמְטִים , וְאֶתָּה תוֹסִיף לְיִסְרָה בְּעֶקְרָבִים , הַרְצוֹחַ
וּגְנוֹב

וּנְנוּב וְנֹאִיף, אָלֶה וּכְחַשׁ וְהִשְׁבַּע לְשֹׁקֵר, גּוּזֵל וְעֹשֶׂה
 וְהִשְׁבֵּה דֵה נְכָלָם, הָעֵל אֶלֶה לֹא אֶפְקֹד נָאִם ה' ? שָׂא
 לְבָבְךָ אֶל כְּפִיךָ וּשְׁבוֹר חֲמַס זְרוּעוֹתֶיךָם וְהִדּוּךָ רִשְׁעִים
 תַּחֲתֶיךָ. הֲלֹא פָרַם לָרָעַב לְחֻטָּה, וְלֹא יִפְרְסוּ לָךְ עַל
 אֶבֶל. תִּשְׁבַּח יְמֵי טְרוּדֶיךָ, אִם עֲנִיִּים טְרוּדִים תְּבִיא בַּיִת.
 אִם תִּשְׁבַּח רְגְלֶיךָ, לֹא יִבּוּא בְּךָ רְגַל זָרִים. אֶת אֲשֶׁר
 נִדְרַתָּ שְׁלָם, וְלֹא יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ* מִתַּחֲתֶיךָ. הֲסֵר וְנֹנֶיךָ
 מִפְּנֵיךָ וְלֹא חוֹנָה הָאָרֶץ לְתַת מֵאָה שְׁעָרִים לְאַחִיךָ וְלָךְ
 לֹא יִהְיֶה הַזָּרֵעַ. אֵל תִּשְׁמַח בְּנִפְוֹל אוֹיְבֶיךָ וְתִשְׁמַח בְּאַשְׁת
 נְעוּרֶיךָ. גִּיר לָךְ גִּיר אֲמַת, וְלֹא יִכְבֶּה נֶרְךָ. זֶרַע לְפִי חֶסֶד,
 וּמִזְרַעֲךָ לֹא תִתֵּן* לְהַעֲבִיר לְמִלִּיךָ. הִגֵּה בַתּוֹרָה, וְלֹא
 תִדַּע מִהִגֵּה וְהִי. הִרְחַק מִחֲמַס, וְלֹא יִחַמַס כְּגִפְוֹן
 בְּשָׂרְךָ. מִכּוֹז, וְלֹא יִכּוּזוּ מִיְמֶיךָ. מִתּוֹה, וְלֹא יִתְכוּ
 כַּמִּים שְׁאֲנוֹתֶיךָ. מִטְּעֵשׂוֹת הַלְשׁוֹן, וְהַחֲרִים ה' אֶת
 לְשׁוֹן יָם וְלְשׁוֹן אֲשׁוּלְשׁוֹן אֶפְעָה מִקְצוֹף עֲלֶיךָ וּמִגְעָר בְּךָ.

כִּי כָלִי טַפֵּץ הִיא לִי הַטֵּבַע. כִּי בִּן מִשְׁפָּטְךָ חֲרָצְתָּ בְּךָ
 אָדָם. מִיִּם גָּחַת מְזִמְרוֹת וּמְרַתֶּה אֶל כְּלִיךָ וְהִבְאֵתָ
 בְּכַלְיוֹתֶיךָ בְּנֵי אֲשֶׁפְתָה, חֲרָב נִקְמַת הִיא לִי לְמַחְרִיבֵי דְרָבִי
 יוֹשֵׁר, גַּם שִׁטְשׁ וּמִגֵּן לְאוֹהֲבֵי וּלְשׁוֹמְרֵי מִצְוֹתֵי. וְהִיא
 בְּאַחַת תְּדַבֵּר עַל אָדָם וְעַל גּוֹי וּמְמַלְכָה לְהַרוֹס וּלְכַנֹּת
 לַעֲקוֹד

* שִׁנַּת ל"ג :

כִּדְעַת : (*) מוֹלִיךְ, חֹחַר לְצִית הַקְּצֵרוֹת שְׁמוֹלִיכִים שֶׁסֶח חַח הַחֹדֶם
 וְכֵן חֲרָגִם צַחֲרָגוֹמוֹ הַחֲשִׁכְנוֹי (גְּאָטְטֵעֵם אַקְקֵעֵר) :

לְעָקוֹר וְלִנְטוֹעַ, כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֶיהָ וְלֹא נָעוּ מִעֲגֻלוֹתֶיהָ, אֵהָ
צְדִיקִים יִלְכוּ בָם וּפּוֹשְׁעִים יִקְשְׁלוּ בָם •

פּרָק שְׁנִי

מִזְבַּח, שְׁלֹפֵי מַעֲמֵד הָאֵדָם אַחַר חֲטָא עַן הַדַּעַת שִׁנְחַטְצַד לַמִּקְרֵי
הַטְּבַע הַרְצִים וְהַעֲלוּמִים לֹא הִיָּה אֲפֹסֵר לַחֲקִיִּים אֲחֵי רַנַּע א',
לֹולֹא ה' צִעֲרוּהוּ. וַיֵּשׁ לוֹ מַעֲכָסוֹ לְשִׁמּוֹחַ צִיּוּרִיו וְלַחֲשָׁס כַּעֲיִן
רַמְיֹזוֹת אֱלֹהִיּוֹת, לַהֲדוּיֵעוּ שֶׁהִיָּה עֲלֵיו זַעֲף הַטְּבַע לְכֹלְהוֹ וְה' לֹא
עוֹצֵר צִידָה •

וּמִיּוֹם הַעֲבֵרְתָּ נַפְשֶׁךָ בְּמַסּוֹרֹת יְהִבְרִית עִם הַטְּבַע,
הַיּוֹהֵךְ בְּמַסְפֵּר מַפְקֵד עֲבָרֶיהָ הַנְּאָמְנִים, אִין רַנַּע
בְּלִי פִנַּע, וְלֹא מַצֵּב בְּלִי עֲצָב • כִּי רַבִּים צָבָאֵיהָ אֲשֶׁר
אַתָּה הַצּוֹבְאִים עָלֶיהָ, וּבּוֹנִים עָלֶיהָ מָצוֹר עַד רִדְתָּה •
הַכֹּל צְפוּי וְנִשְׁקָף לְשֶׁרֶשֶׁת מְאָרֶץ חַיִּים, כִּי אַתָּה הַמַּעֲט
וְהַעֲנַג מְכַל הַחַי אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְהִיא יוֹשֶׁבֶת
(¹⁰) תַּחַת תְּמֵר תְּמִירוֹת מְמַהֲרוֹת מְהוֹחַ קְחוּחַ, וּמַחֲלִיפּוֹת
מְאֲלִיפּוֹת שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר, וְעַדֹת לְאֲמִיָּה תְּסוֹבְבֶךָ בְּעַדֹת
הַבּוֹרִים צוֹדִים אֶת נַפְשֶׁךָ לַעֲטוֹהָה וְלִסְפָּרָה, לְהַרְעִישׁ
הַשְּׂמִים עָלֶיהָ וְלַחֲתוֹר בְּשָׂאוֹל תַּחֲתֶיהָ, לְהַפִּיעָה בְּרוּחַ,
לְטַמְנָה בְּעָפָר לְצַרְפָּה בְּאֵשׁ, וּמִרְק וְשִׁטָּף בְּמַיִם, עַד
הַשְּׂפָדָה; וְאַתָּה שָׂדוֹד! מַה תַּעֲשֶׂה בְּהַפּוֹהַ עָלֶיהָ הַמְּזוֹנִים
שְׂאֹנֶיָה, חֵיק רֹדְפֶיהָ מְסַבִּיב, וְעַתָּה עֵינָה וַיִּגַע, עֵקֶב מְכַל
וְאָנוּשׁ, בְּשֶׁרֶךְ רַטְפֵּשׁ, וְנַפְשֶׁךָ (¹¹) עַדִּינָה וּמְנַחֶשֶׁת,
לוֹלִי

(¹⁰) הַחַח חֲמֵר חֲמֹרוֹת. הַמַּחֲזֵר הַעֲתִיק צִהַעֲתִיק' הַאֲשַׁכְּנוֹת אֲשֶׁר הַחַח
יְדִינוּ (בַּעֲשֻׁטְעֵנְדִיגֵעַן וְעַכְסַעַל אֲהַנַּע בַּעֲשֻׁטְעֵנְדִיקִיִּט) :
(¹¹) וּפְסָךְ עַדִּינָה וּמְנַחֶשֶׁת, הַעֲתִיק (דִּינַע זַעֲעֵלַע עַדֲעַל אֹונֵד

לולי שְׂדֵי (י¹) בְּצָרָה וְעַפְלָה , בִּי אִו גְּנוּעַת אַבְדָּת , כָּלָהּ
הַטִּיב הָאֲנוּשִׁי אֶבְדָּת . וְהָיָה טִיבֵי הַתְּחַדָּשׁ עֲלֶיךָ חֲדָשׁ
(*) הַטִּבֵּעַ לְאֶכּוֹל אֶת חֻלְקָהּ וְלִהְשֹׁאִיר שְׂאֲרֵיהָ , אַף אֶתֶּה
אָמּוֹר לוֹ : שָׁלוֹם בּוֹאֶה ! בִּי לֹא יִנְבֵּא עֲלֶיךָ רַק טוֹב וְחֶסֶד
מֵאֵת ה' , אַחֲרֵי אֲשֶׁר רָאִיתִי , בִּי חָלוּ בָּהּ יְדֵי הַטִּבֵּעַ לְרַעָה ,
וְלֹא בָּצְעוּ מַעֲשֵׂינֵדָם גְּעֵשׂוֹת אֶתֶּה כָּלָה , עִם עֲצָם יִכְלָתָם
עֲלֶיךָ ; וְהָיָה לָּהּ לְאוֹת , בִּי לֹא מְקַרָּה הוּא מְטַקְרָאִי
הַטִּבֵּעַ וּמְשַׁחֲקִיָּה הַטְּהַלְהֵלָהִים , בִּי אִם מְקַרָּא קֹדֶשׁ הוּא
לָּהּ ; וּפְתִגָּם מַעֲשֵׂה הַרְעָה , מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וּפְתִגָּם הַטְּלָהּ
ה' צְבָאוֹת ; מַעֲשֵׂי יְדֵי חָרָשׁ יְחֹשֵׁב טַחֲשֻׁבוֹת , וְשֶׁם בְּסִתְרָה
עֵינֵי הַשְּׂנֵחָהוּ , לְבַלְתִּי יִדַּח מְטַטְנוּ גְּדַח . וַיִּדְעָתָ עִם לְבַבָּהּ
בִּי חֲפִיץ בָּהּ ה' , לֹא אָבָה הַשְּׁחִיתָהּ :

אָמּוֹר נָא ! אוֹלֵי לֹא הַקִּישׁ בָּהּ אֶצְבַּע אֱלֹהִים לְפַעֲמָה
מְטַחֲקֵה שְׂנֵהָהּ לְפַעֲמִים , מֵאִין הָיִיתָ יוֹדֵעַ , בִּי עֵין
ה' נִכְחָה לְנֶשֶׁב מְטָה עֵיטֵי הַטִּבֵּעַ , הָעוֹטְרִים עַל פְּנֵיהָ
לְבַתֵּר אוֹתוֹ בַּתְּנֶה וּלְסַחֲבוֹ ? בִּי אֶמְרָתָ : מְקַרָּה טוֹב הוּא ,
הַיּוֹם עַל יוֹם טוֹב בְּאֵתִי וּמְחָר יִגְיַעֲנֵי חֵיל תְּמוֹרָתוֹ ,
וְהָיִיתָ אֵה רַק עֲשׂוֹק וְרִצּוֹן בְּדַלְתָּהּ כָּל הַיָּמִים . מְשַׁלָּה בָּוָה ,
לְאִישׁ הוֹלָה בְּאִישׁוֹן לִילָה וְאֶפְלָה , בְּדַרְהָ אֲשֶׁר יוֹדֵעַ , בִּי
שָׁם שׁוּחוֹת קִטְנוֹת , אֲשֶׁר בְּמַעַדֵּר יַעֲדֵרוֹן , וְחוּצָה לְהֵן
סְבִיב שׁוּחוֹת עֲמוּקוֹת , כָּל בְּאִיָּהֵן לֹא יִשׁוּבוֹן , וּבְלַעֲדֵיהֵן
אִי אֶפְשֵׁר לְהַגִּיעַ אֶל הַקִּטְנוֹת . הִנֵּה בְּאֲשֶׁר נִהְקַל בְּאֶחַת

טן

ג. 3.

(*) לַסּוֹן חֲרָז , וְהוּא חֲנוֹר חֲדָשָׁה (שְׁמוּחַל 3' כ"ח) .

עֲטַפְפֵינִדְלִיָּהּ) צַעֲלַח הַרְגָּסָה דָּקָה (י¹) צַלְרָךְ וְעַכְלָךְ

כּוּם בִּיד הַ

מִן הַקְטָנִית אוּ בְשָׁתִים וְשָׁלֹשׁ מִהֶן , הִיא שְׂמֵחַ וְטוֹב לֵב ,
 כִּי יָדַע טַעַם־שׁוֹ , כִּי נִסְתָּמוּ לְפָנָיו הַגְּדוּלוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת הָאֵלֶּה
 בְּכֹנֶת מְבִין וְרָצוֹן עוֹשֵׁן , וְאִם לֹא אִיפּוֹ , הִיא נוֹפֵל בְּהֵן
 תַּחֲלָה וְלֹא הִגִּיעַ אֶל הַקְטָנִית טַעוּלָה , וְהַחֲוִיק שׁוֹב בְּהֵרְפוֹ
 לְלִכְתּ שׁוֹקֵט וּבֹטֵחַ . אֵךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר לוֹ עֲשָׂר וּנְכָסִים וְכָל
 טוֹב וְלֹא פָּנְעוּ רַע מִיָּמָיו , דְּמִיּוֹנָו לְאִישׁ הַהוּלָה בְּדַרְקָה
 אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי לָהּ , וְלֹא נִתְקַל עַד־יִין בְּאַחַת הַפְּתָחִים .
 הִנֵּה הָאִישׁ הַהוּא יֵשׁ לוֹ לְצַמְצָם טַהֲלָכוֹ וְלִסְפוֹר מְסַפֵּר
 צָעָדָיו בְּרַחַת וּרְעֵד תְּמִיד , כָּל הַלִּילָה הַלוֹךְ יֵלֶךְ בְּלֹא חֲמָדָה
 בְּאֲשֶׁר אֵינְנוּ יוֹדְעִים , אִם בְּאַטָּת נִסְתָּמוּ לְפָנָיו הַשִּׁיחוֹת כְּלוֹן ,
 אוּ אִם עַד־יִין לֹא הִגִּיעַ אֵלָיֶהוּ , וּמַחֲתִי יִגִּיעַ אֵלָיֶהוּ וְאָבֵד .
 עַל כֵּן יֵאָמְרוּ הַמְּוַשְׁלִים : אֵין טוֹב , מְטִי שְׁלֹא אֶכְּל בְּטוֹבָה
 בְּלִי יָמָיו ; וְאֵין רַע , מְטִי שְׁלֹא רָאָה רַעָה מִיָּמָיו .

פֶּרֶק שְׁלוּשִׁי

יורה דרכו שהלכת רעות צלות לעורר את האדם אל הכפשות צמטסו
 וחל החשונה .

עוד תשפיל ותדע טטוֹצָא הַדְּבָר , כִּי רַב הַרְעוֹת לֹא
 לְהַרְגֵה הֵם בָּאִים כִּי אִם לְהַחֲיוֹתָהּ , לְהַעִיר אוֹתָהּ
 מִתְרַדְּמֵת הָאוֹלָת לְעִבּוּדַת הַבּוֹרָא . וְחַיָּה אֵלָהֶיהָ לְבָבָהּ
 בְּשִׁבְט מוֹסֵר , לֹא בְּשִׁבְט עֲבָרָחוֹ , כְּאֲשֶׁר יִיפֵר אִישׁ אֶת
 בְּנוֹ , לְטַעַן תְּחָבֵם וְתִשְׁפִּיל , וְלִמְעַן תִּלְטַד לְיִרְאָה אֶת
 הַיָּבֵל הַיָּמִים :

ומהן

פּרָק רביעי

יורה דעה. שקלח הרעות הן נסיונות אלהיות, כדי שיהפרסם לכל העולם גם למוסר עלמו, עולם דציקותו זה, כענין שהיו נסיונות אצרהם אצונו עליו השלום.

וּמִהֶן שֶׁהֵן נְסִיּוֹנוֹת מֵאֵת הָאֱלֹהִים לְדַעַת מוֹצְאָהּ וּמִוֹבְאָהּ
הַנְּסִיּוֹתִים, אִם יֵשׁ זָדוֹן בְּחֻבָּם לְהַתְרַעַם עַל
מִדּוֹתָיו, כַּאֲשֶׁר לֹא יֵיטֵב לָהּ וְהַלְכָתָּה אֶת אִמּוֹ בְּקָרִי, אִם
לֹא ? וְעַם שֶׁקִּדְּמָה יִדְעֵתִי בָּהֶם יִדְעָה בְּרוּרָה לְאִין תִּקַּר
וְהֵנָּה. טְמוּנִים בְּתוֹךְ הָאֲהָלִי, הַנְּנִי צוֹרְפָם וּבְחִנּוּתִים בְּכוֹר
הַמַּעֲשֵׂה הַבְּחִירִי וְהִזִּי הַמַּעֲשֵׂה וְהִדְיָעָה לְאַתְרִים בִּידֵי,
בְּעִבּוֹר תְּהִי־לִי (11) לְעֵדָה לְעֵינֵי הָעֵדָה, מֵהַטְּצָאֲתִי בְּהָעוֹלָם,
כִּי רַחֲמֵיךָ, אוֹ יִשְׂרָאֵל כִּי קִרְבְּתִיךָ. גַּם אֲתָה לֹא תָבוֹא אֵלַי
אֶל תְּכַלִּית הַדַּעַת, מֵהַיֵּשׁ בְּכֻחַ לְעֵשׂוֹת, בְּזוֹלַת שֶׁעֲמַדְתָּ
בְּנִסְיוֹן עָלָיו, כִּי אִין אָדָם יוֹדֵעַ מִמֶּה שֶׁבְּמִטְמִנּוֹתָיו, אִם
לֹא עָשָׂה מַעֲשֵׂה בְּפֶעַל, וְיִגִּיעָה זֶה הַנִּסְיוֹן מֵאֲנִי קְצוֹתָיו:
אִם לְחֹק טַעֲנוּתִיךָ עַל טוֹבַת הַבוֹרָא, אוֹ לְהַפִּים
דַּעַתְךָ בְּהַעֲדָרָה:

פּרָק חמשי

יבין שמועה: שהרעה צחה לפעמים לחנך את האדם אל המקטיות לעמוד בפני הקשה באחרית ימיו, שנפשו מרוככת מלסבול סוס דבר. כח"ה למען ענמך לנסמך להטיבך באחריתך. (דברים ה')

וּמִהֶן נְסִיּוֹנוֹת עַל צַד הַחַנוּקָה, לְהַרְגִיל נַפְשֶׁךָ עוֹדְנֵנוּ בְּאִבּוֹ
וְאִיתָנוּ, לְמַה שִׁישִׁיגְךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים מִצַּד
הַהִבְרָח

בדרך מלסון מזנר, ועפלך מלסון טפל וזחן (ישעיה): (14) לעדה

כּוֹס בִּיד ה'

הַהִכָּרַח הַטְּבָעִי , בְּעֵת נּוֹס כְּחֶה וְאַתָּה קָצֵר יָדִים , נִעְדָּר
הַהִכָּנָה מְלֻסְבּוֹל אֶת קוֹל עָלֶה נִדְחָ בִּיטִים הָהֵם , אִם
לֹא לְמִרְתָּ תַחֲלֶה לְשִׂאת אֶת רַעַשׁ הַלְּבָנוֹן וְשִׂאוֹנוּ . וְהִיָּה
אִם נִשְׁרֶה הַנְּחָשׁ אֶת אִישׁ וְחִי , לֹא יִטְרִידוּהוּ עוֹד עֲקִיצַת
הַזּוֹבִיבִים , מְלֻכַת לְלֶקֶט אִוְרוֹת מִבֵּין תְּלִמֵי הַחֲכָמָה , בְּעֵת
שִׂיפּוֹחַ הַיּוֹם וְנָסוּ צְלָלֵי הַיְלָדוֹת וְהַשְׁחָרוֹת הַבָּל : אוֹ אִיָּה
תַחֲעַרְב לְרֵדֶת אֶל יַם הַזָּמָן מְלֵא מְהוֹמּוֹת . לְחַפֵּשׂ כָּל
יָקָר מִבֵּין עֲבָרָיו , אִם לֹא נִשְׂאֵת נַפְשָׁה לְסִבּוֹל חֲלֵי הַיָּם
תַחֲלֶה ? גַּם אַתָּה אִם נִשְׂאֵת בִּיטִיָּה דְבִבְאָה , וְהִיָּה
דְבִבְאָה בִּיטִיָּה :

פֶּרֶק שֵׁשִׁי

יודיענו דרך חזונו וילמדנו חרח משפט שרחוי לחדס לקצל הפסד
מועט , עלמנח לפטור , או הוא , או זולחו מהפסד מרובה :
וַיֵּשׁ מִהֵן , שְׁהוּ רַפְאוֹת לְשָׂרִיָּה ; כִּי הַמְּשֻׁפָּט לְאֱלֹהִים
הוּא בְּעִירוֹ וּבִנְחָלְתוֹ לְתַת עוֹר בְּעַד עוֹר וְנִפְשׁ בְּעַד
נִפְשׁ , אִם אֵץ הָאָחָד שְׁוֹה בְּגוֹק הַשְּׂנִי . וְאִם יוֹדַע
הָאֱלֹהִים עֲלוֹלָהָהּ אֶל מַפּוֹת גְּדוּלוֹת וְנִאֲמָנוֹת , מְטַהֵר
הָאֱלֹהִים לְשִׁסּוֹת ⁽¹⁵⁾ , עֲתִידוֹתֵיהֶן בְּטִי הַטְּרִים אֲשֶׁר
בְּיָדָהּ , כְּהַגְלוֹת נְגִלוֹת רּוֹפֵא אָמֵן עִם אָדָם בְּרִיא , בְּרִאוֹתוֹ
כִּיכְלָתָהּ אֵלָיו צָרַעַת מְטָאֶרֶת , וּמְטַהֵר לְהַשְׁקוֹתוֹ סְטִים טְרִים
בְּטָרָם יְבוֹא הַחֲרָקָה *) לְאֶכּוֹל חֲצִי בְּשָׂרוֹ . גַּם כָּל עִם
הַקְּהָל

(* לשון צגרב וזחרס :

לעדה . כרחשון מענין עדוח , וכשני קהל ועדה : ⁽¹⁵⁾ עמידותיהן ,
מענין עמיד (צוקונפוט)

הַקֶּהֱל בְּעִיר אֱלֹהִים עֲרֵבִים זֶה בָּזֶה, לַפֶּטוֹר צְרוּתִיהֶן
 וְצָרוֹת צְרוּתִיהֶן עַד סוֹף הָעוֹלָם, צָרְתוֹ שֶׁל זֶה פּוֹטֶרֶת צָרְתוֹ
 שֶׁל חֲבִירוֹ. הַקֶּהֱל חֻקָּה אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד לָהֶם, לְקַבֵּל
 הַפֶּסֶד מִנֶּעַם לְמִנְעַע הַפֶּסֶד מְרַבָּה; לִתֵּן הָאֶחָד חֻצֵי גֹזֵק,
 וְלֹא יִתֵּן חֲבִירוֹ גֹזֵק שָׁלֵם. כִּי כָל הָעוֹלָם כָּלוּ לְמִקְוֹמוֹתָיו
 וְעִתּוֹהֵיו, כְּגוֹף אֶחָד מְחֻבָּר מְאַבְרִים וּבְלִים מְבָלִים שׁוֹנִים,
 מִתְחַלְפֵי הַפְּעוּלוֹת וְהַתְּכַלּוֹת וְהַצֵּד הַשְּׂוֹהֵה שֶׁבָּהֶן לְקִים אֶת
 הַגּוֹף עַל אֵיתָנוּ וּמְכוֹנוֹ, וְצָרִיךְ עִם זֶה לְמַשׁוֹף לְפַעְמִים
 חֲלִי כָל הַגּוֹף אֶל שְׂטַח אֶחָד מִשְׂטָחָיו, מִפְּנֵי יֵהִי תּוֹצְאוֹתָיו
 אוֹ לְקַצֵּץ אֶבֶר אֶחָד כָּלוּ וְהִשָּׂאֵר יֵהִי נְקִיִּים:

פּרֵק שְׁבִיעִי

מִזִּיא חַח הַאֲדָם חַל מִקֹּדְשֵׁי חַל לְהַצִּין לְאַחֲרֵיהֶם צִסְכֵר הָעוֹלָם הַצֶּחַ
 שֶׁצִּעֲצוּרוֹ טוֹב לְאֲדָם לְסִצוֹל יִסוּרִין וּלְקִצֵּל עֲנָשׁוֹ צֵעֵה"ז. כְּדִי לְקִצֵּל
 שִׁכְרוֹ מִשִּׁלֵּם צֵעֵה"ז, וְלֹא יִפְסִיד קִלְחַת מִמֶּנּוּ חֲשֵׁר חִין חֲלוֹי מִכֵּל חִי
 הֵעֵה"ז. וַיִּסִּיר ג"כ תְּלוּנַח רִשְׁעוֹ וְטוֹב לוֹ לְדִיק וְרַע לוֹ.

אַתָּה בְּרֵאֲדָם! הִרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ הַנִּגְלוֹת לָךְ וּלְכָל
 אֲשֶׁר אַתָּה בְּאָרֶץ הַנְּשֻׁטָה הַלְלוּ. עֲתָה שָׂא נָא
 עֵינֶיךָ דְרָךְ צְפוֹנָה, שְׁשֵׁם רַב טוֹבֵי צְפוֹן לִירְאֵי ה', וְחָשׁוּב
 תִּרְאֶה עוֹד טוֹבוֹת גְּדוֹלוֹת מֵאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה פֹּה.
 הֲלֹא הִטָּה מַעֲבָר לְקַבְרָה, אַחֲרֵי דְרָךְ מְבֹאֵה שְׂמִשְׁהָ בְּאָרֶץ
 נִכְחוֹת הַיּוֹשֵׁב בְּעַרְבָּה (*), מוֹל הַגְּלָגוֹל הַנְּשֻׁמֹת, אֲצֵל
 אֱלוֹנֵי מוֹרָה לְצַדֵּקָה. שָׁם יִרְאוּ צַדִּיקִים כְּבוֹד אֱלֹהִים
 בָּעוֹ תִּפְאַרְתּוֹ, יִתְעַנְּגוּ מִזִּו כְּבוֹד וַיֵּאמְרוּ: הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ
 זֶה שְׁשֵׁם, קוֹיְנוֹהוּ מְצָאנוּ רְאִינוּ. מִשָּׁם, יִרְאוּ אֶת הָאָרֶץ
 כִּגֹן

(* לִשׁוֹן עֲרַבּוֹת וְנַעֲיֻמוֹת:

כּוּם בִּיד ה'

בְּנֵי עֲדוֹ לַפְּנִיָּהִם, עַל שְׂבָבָיו יִתְהַלְּכוּ לְטוֹ סָבִיב לְבִרְכַת
 מַיִם הָעֲלִיזִים הַרְצוּפוֹת בְּאֲבָנֵי שֵׁשׁ * טָהוֹר מְעֵשֶׂה
 מוֹרָד בְּמַעַר אִישׁ * ולִיּוֹת עִם מַיִם הַתְּחַתּוּנִים, וּבְעַד
 הַחֲלוּזִים יִשְׁקִיפוּ אֶל אוֹצְרוֹת בָּרָד וְשֶׁלֶג וּמַעֲשֵׂה הוֹלָדֵת טַל
 זָכָפוֹר. מִשָּׁם יוֹבְאוּ לְחֶצֶר בֵּית הַטֶּלֶה הַחִיצוֹנָה וְיָרֵזוּ
 בְּגֵאוֹן ה' עִם סֹכְבֵי בְּקָר זֶבֶקְחָל עִם שְׂרָפֵי קֹדֶשׁ יִהְלָלוּ
 שְׁמוֹ, וְיִלְכוּ מִחֵיל אֶל חֵיל לְכְרוּבִים וְאוֹפָנִים וְחִיּוֹת הַקֹּדֶשׁ
 פֹּה יִצְהָלוּ קוֹל מְצַהֲלוֹת הַלְלוּיָהּ! שָׁם יִתְרוֹנְנוּ קוֹל קְרִיאַת
 קְדוּשׁ וּבְרוּךְ! וְתִהְיֶי לְשִׂמְחַת אֱלֹהִים. מִשָּׁם נָסְעוּ
 וַיִּתְּנוּ בְּמַקְהֵלוֹת חֲסִידִים יוֹשְׁבִים מְעֻטָּרִים כְּבוֹד וְהִדָּר בְּגִנַּת
 בֵּיתוֹ הַטֶּלֶה זֶה בְּרֵאשִׁים. שָׁם, יִמְצְאוּ רַעִים וּמִיָּהֲעִים,
 אוֹהֲבִים, חֲבִירִים, יוֹשְׁבֵי גְּנִים יִחַבְּקוּ לְמֹו בְּרוּעוֹת לְהַסְבֵּם
 עִמָּם בְּמַסְבֵּת תְּפֹאֲרֵת וְיִקְרֶה לְהוֹפִיר בְּרֵנָה עַמֵּל הָעוֹלָם
 הַשֶּׁפֶל וְעֵצְבוֹנוֹ וְעֵנְג אוֹר עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן-וּכְבוֹדוֹ. וְיִקְרָאוּ
 בְּסֶפֶד הַבְּרִיאָה מִפְּנֵי שִׁשׁ שְׁכָל, וְיִבְיִנוּ בְּמַקְרָה עוֹלָם
 הַתְּחַתּוֹן, תְּכוֹנֹתָיו, מוֹצְאָיו וּמוֹבְאָיו, אֵיךְ נִקְשֶׁר זֶה בְּזֶה
 בְּשִׁלּוֹב, וְזֶה מְהִיר זֶה, זֶה תַּחַת זֶה וְזֶה לְעַמַּת זֶה,
 תְּחַתּוּנִים בְּעֲלִיּוֹנִים וְעֲלִיּוֹנִים בְּתַחַתּוּנִים. וְיִמְצָא כְּתוּב
 יַחֲדֵי סִגְלָה הַנְּקוּבִים בְּשִׁמּוֹת, הַיּוֹשְׁבִים רֵאשׁוֹנָה בְּמַלְכוֹת
 וְהֵם הֵיוּ דְוִיִּים וּסְחוּפִים וְאִמְלָלִים מְדַלֵּת עִם הָאָרֶץ,
 וְאִישׁ לֹא זָכַר אוֹתָם בְּיָמֵם הָרֵם. וְעַל הַתְּחַתּוּנִים, יִרְמָיָהּ,
 יַחְזוּקָאֵל, דְּנִיַּאל וְאִיּוֹב, וְכָל הַנְּלִוִים עֲלֵיהֶם. אֵי אָדָם!
 בְּקִרְאָהּ בּוֹ שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה דְלָחוֹת, וְאִמְרָתָּ בְּלִבְכָּהּ: מִי
 יִתֵּן

(* חֲנִינָה .

** הַעֲנִית .

יִתּוּ וְהִיִּיתִי שָׁם מְבָה וּמְעֵנָה כָּל הַיָּמִים, בְּעָבוּר מְלֵא כַף נְהַת
אֲשֶׁר אָנִי רוֹאֶה פֹה .

וְאַתָּה ! לֵךְ לְקַץ תְּלוּנְתְּךָ וְתַנּוּת , וְאַל תְּהִי נִבְהָל לְהָשִׁיב
עַל גּוֹרֵל מִנַּת חֶלְקֶךָ וְכוּסֶךָ פִּי כּוּם בּוּד ה' :

כּוּם יְשׁוּעוֹת

פּרָק רֵאשׁוֹן

מַרְנֵן לְצַקֵּר חֲסָדֵי אֱלֹהִים .

הַלְיֹלָה (1) חֶלֶף, אֹדֶךְ אֱלֹהֵי עוֹלָם, בְּעָבוּר הַשָּׁבַת הַכּוּל
תְּמוּנָתִי , אֲשֶׁר עֲבַטְתָּנִי בְּעַד מְשַׁאת תְּנוּסָתִי .
הָאֵתָה ה' אֱלֹהִים ! מָה עָרְבָה שְׁנָתִי, אֲחֵרֵי חֲטוּל עֲבוּדָתִי ,
וְמָה תְּלוּצָה גּוּיָתִי, אֲחֵרֵי מֶתֶק שְׁנָתִי . עוֹרָה עֲצַל ! עַד
מָתִי תִשָּׁכַח ? הֲלֹא שְׁמַעְתָּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים מְתַהַלֵּךְ
בְּקֶרֶב מַחְנֶה, לְקַרֵּא אִישׁ אִישׁ לְמִלְאכְתּוֹ אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה,
לְהַרְשֵׁת חֲרִישׁוֹ, לְקַצֹּר קִצִּירוֹ, לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב, וְלִשְׁמוֹעַ
בְּלַטּוּדִים, וְאַתָּה מְחַרֵּשׁ . עוֹרוּ חֲלָצֵי עוֹרוֹ ! הִנֵּה הַיּוֹם בָּא
בְּעַד פִּתְנוֹר לְהִכִּין לְחַמִּי, וְגַד אֱלֹהִים מְחַנּוּסִים עַל אֲדַמְתִּי
לְעַבְדָּה . מִי זֶה בָּא מְאָדוּם אָדוּם לְלִבוֹשׁ ? מִי הָעִיר
מִמְזוּרָה עֵין כָּל חַי לַחַוּוֹת בְּנַעַם ה' וְתִפְאָרֶת הַיִּכְלוֹ ? -
וְהוּא פָתָח יוֹצֵא בְּמַחַל מְשַׁחֲקִים בְּתַרוּעָה . כָּל בַּעַל כְּנָף
עִם

(1) חֶלֶף כֵּן "לְכִי לִילֵה־ט"ז :

כּוּם יִשׁוּעוֹת

עִם שְׂרִיקוֹת עֲדָרִים נוֹסְעִים לְמִשְׁפָּחוֹת , אִישׁ אֶל
 שְׁלֹחְנוּ הָעֲרוּף מְאֹהָמוֹל . לְשִׁמְעַ בְּקוֹל הַזֶּדָה אֶל עֲמֻקִּים
 מִבְּרִיקִים מְשַׁלֵּל צְבָעִים , וְאֵל גְּאִיוֹת בְּתַפְאֶרֶת אֲנָלִים ,
 מְוַהֲרִים בְּתַרְשִׁישׁ וּמְפִיר מַעַל דְּלִיזְתִּיהֶם . עֲלֹז הַתְּרָנָה
 אֲבַחַח כָּל טָגֵל וְחֶרְטֵשׁ , וְכֹל סְאוֹן סוֹאֵן בְּסִבְכֵי הַיַּעַר
 בְּבִרְוֹל . בְּרוּךְ טַעֲמֵךְ הַשֶּׁטֶשׁ ! וּבְרוּכָה אַתְּ לְאֵל עוֹשֶׂה
 וּבּוֹרְאָה , אֲשֶׁר תַּעֲדִידִי עַל גְּדֹל תְּבוּנָתוֹ וְטוֹבוֹ . בְּךָ אֲנִילָה
 וְאֶשְׁמְחָה מְלֶכֶת הַיְשָׁמִים ! מְרַפָּא בְּנַפְיֶךָ יִכְנִיף אֶת רוּחִי
 לְהַתְּהַלֵּךְ עַל בְּנֵי רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה , יִרְחִיף כָּל עֲצוּמוֹתֵי
 לְהַלֹּךְ קַל כְּאֶחָד הַצְּבָאִים וְזוֹרוּר מְחַנְנִים לְאוֹר חַצְיֶךָ .
 לְקוֹל צִלְלַת הַטּוֹן שְׂרִיף , אֲמַאֵם בְּשָׂרִים וְשָׂרוֹת וְתַעֲנוּגוֹת
 בְּנֵי אָדָם . הַאֲקַח זֶהָב שְׂבָא בְּזֶהָב אֲנָלִי טַל , הַנוֹצֵץ
 לְנֶגַהּ בְּרַק חֲנִיתֶיךָ ? וְאִם יִטַּעֵם לִי טַעַם מְעַדְנוֹת שָׂרִים
 הַפְּרוּחִים עַל עַרְשֹׁתֶיךָ , כְּטַעַם עֵגֶת רְצָפִים תַּחַת צֵל
 וְיָתֶם (?) בְּרַחוּם מְרַכְבוֹת כְּבוֹדֶךָ עַל רְאִשֵׁי הַהָרִים ? שֶׁם
 אֲשֶׁם וְאֶשְׂאֵף נִשְׁמַח תִּיטֹן בְּנַחַח וּלְאֵט בְּלִי חֲנֶף וּמְרַע ,
 יִשְׁקֵנִי וְאֲנִי לוֹ הַרְזָעָה בְּשׁוֹשְׁנִים וְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַט
 ה' . שֶׁם אֲנִי נְאָסָף עִם מוֹרְשֵׁי לְבָבִי עַל צַפְחַת מִים
 נְאֻמָּנִים , כִּיֹּרֵשׁ עֲצָר עַל תִּירֵשׁ וְיִצְהָר וְצַפְיִחִית בְּרִבְבָּשׁ ,
 וְאֶשְׁקָטָה וְאֶבִּיטָה בְּמִכּוֹנֵי בְּתַכּוֹנַת אֲנָשׁוֹתֵי וְאֶרְאֵ אֹתוֹ כִּי
 טוֹב הוּא :

צִדִּיק

(?) . בְּרַחוּם מְרַכְבוֹת כו' . פֶּה יִרְמוֹז הַמַּלְאָךְ לַהַמְלִיכָה הַנוֹדְעָה
 בְּלַמּוּדֵי הַמַּשְׁלִים (מִיטְהָאֵל אֲגִיָּא) , מִסּוּסֵי הַשֶּׁמֶשׁ חָשׂר לַחֲפַלְחָלָה :

פּרָק שְׁנִי

יִסְפַּר חֲסִדֵי הָאֵל וְהַשְׁגַּחְתּוֹ צְרֻחַת עַל צְנִי הַחֹדֶם. כִּי הוּא הַמוֹצֵחַ
צֶכֶל הַיְלֹדִים .

צְדִיק אֶתָּה ה' וְחֶסֶד טִשְׁפְּטֶיךָ, בִּי הִבִּיאֲתָנִי עַד הָאֵל
לְהַכִּיר גְּדֻלָּתְךָ וְטוֹבָתְךָ. רְאִיתִי ה' מַעֲשֵׂה אֲצָבָעוֹתֶיךָ
וְהִנֵּה טוֹב טָאֵד, וְאָדָם אֵין בְּאָרֶץ לְהַכִּיר נִפְלְאוֹתֶיךָ
וּמַחֲשָׁבוֹתֶיךָ אֱלֹהִים, וְרִאִיתָנִי כְּתוֹר הָאָדָם גְּלַת הַכְּתָרַת
אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ בָּל נִבְרָא, לְהַבִּין וּלְהַשְׁבִּיל עֲוֹן מִפְּלֹאוֹתֶיךָ
צְדִיק תָּמִים; וְתִדְבֵר עַל עֲבֹדֶךָ לְמִרְחֹק, לְתַת לִי שְׂאֵרִית
בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, מִכָּל צָבָא הַטָּבַע אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה.
וְאִם בְּבְרוּאִים הַשְּׁפֵלִים נִפְלְאִים מַעֲשֵׂיךָ, הִנְנִי יוֹסִיף
לְהַפְּלִיא הַפְּלֵא וּפְלֵא עַל יַצִּירַת הָאָדָם וְהַרְבֵּכְתּוֹ, כִּי
דָּכַב בְּרוּל לוֹ וְחֹק מַצּוֹר קְהַכְּבִיד אֶכְפוּ עַל כָּל
הַיְצוּרִים, וְהוּא בְּמִשְׁגָּבֵי הַטָּבַע יִתְקַלֵּם וְהֵאִיתָנִים מוֹסְרֵי
אָרֶץ מִשְׁחָק לוֹ :

(א) אֶתָּה הַרְבֵּכְתָּ אֲנוּשׁ לְרֹאשׁ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם. קִפְאוֹן
טִפַּח מִים הַמְשַׁלֵּת עַל רַחְבֵי יַמִּים, וְרִסִּים
אֲדַמַּת עֶפֶר, עַל הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. קוֹמַת אִישׁ גִּטְרָה
הַגְּבֻהָתָּ אֶל רֹאשׁ כּוֹכְבִים, חוּג שְׁמַיִם יִתְהַלֵּךְ לְחַג חֲקֵי
מַסְלוּלָיו (ב) הַלִּיכּוֹתָיו וְעִתִּידוֹתֶיהֶם. וְלַחֲקוֹר שַׁעוֹר קוֹמַתּוֹ
שֶׁל יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. הַרְבֵּכָה בְּלָה מְקַשָּׁה אַחַת, כָּל
חֶלֶק מִסָּבִים עִם חֶלְקוֹ וְכֹלּוֹ עִם כָּלוֹ; עֵין רוֹאֶה דְּבַר חֲפָץ
לֵב חוֹמֵד, וְרַגְלִים מְטַהֲרוֹת לְרוּץ אַחֲרָיו, וְהַיְדִים יִתְפְּשׁוּהוּ
וְהַבִּיאוּהוּ

(ב) הַלִּיכּוֹתָיו. יִרְמוּז עַל חֲכַמֵי הַחֲכוּנִי אֲשֶׁר צִיד הַחֲכוּכִים לַחֲשׁוֹן

והביאודו (4) אל השופט, אשר על ראש (5) גיא שטנים
 מטחים ומזקקים יושב בשבת תחבטני בראש טרומים
 עלי קרת. ולו שם לשכה קטנה בחצרי בית אלהים
 פמלא מקדח* של לשכה, מברלת בפרכת הטסך להיכל
 לדביר ויעש צלעות סביב. ובלולים יעלו לו אל
 הפסגרות בין השלבים אשר על ראשו, על פיו יצאו
 ועל פיו יבואו, הוא ובני שרעפים אתו וכל העדה

ושטרו את משמרתו ומשמרת כל האהל :

(ב) אתה הצבת לו ציונים בראש כל דרך להודיענו
 ארח חיים ולא יחטא. בראש כל פנה ומעבר

קבעת לו אותות הברית והתורה והמצוה אשר כתבת על
 לוח לבו ועל לוחת אבן באר היטב, והיו לאתות
 למועדיו ליטיו ושניו. גם בפי כל בהמה ורמש שמת
 חזון נפרץ, גם עוף השמים יוליה את קול דברך,
 תאלפנו מבהמות ארץ, תחבטנו טעוף השמים,
 (6) צניעות מחחול, גול מנמלה. עריות טיונה, דרך
 ארץ מתרנגול שלא להשחית דרכו על הארץ :

(ג) אתה הכינת מאור עיניו לראות תנחומת עמלים
 ומרודים ונקמת העשוקים מיד עושקיהם.

אונים

(* חלוקת פרק 3

על אלפי שנה, רגע יראה כוכב או כוכב שצטי (קאמט) .
 (4) אל השופט, הוא השכל : (5) גיא שטנים ממוחיים, רומז על
 המוח ומיץ העלזים (נערווענזאפֿט), כלי המחשבה והחכמה,
 ורלונו החושים מוצילים את המוחשים אל השכל, והיו למושגים
 והשכל יילר זהם רעיונות וסעיפים שונים. (6) לניעות מחחול
 יכון אל מאזור חז"ל חילמלח נהנה החורה היינו למדין לניעות מחחול

אָזְנִים כָּרִיתָ לוֹ לְשִׁמּוֹעַ קוֹל בְּעַמּוּךָ בְּגִלְגָל הַחֲזוֹר, לְשִׁמּוֹעַ
אֲנָקַת אֲסִיר וּלְפִתּוּחַ בְּנֵי תַמְזָה, וַיִּגַּל אֲזָנֹו לְמוֹסֵר, בִּי
שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים הִ' אִם יִשְׁוֹעוּ וַיִּשׁוּבוּ מֵאֲנֹו .

(ד) אַתָּה הוֹבִשְׁתָּ כָּל עֵצָה וְתוֹשִׁיָה, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הַזָּמָן
לְהוֹרִיד נֶפֶשׁ הָאָדָם לְבָאָר שַׁחַת, בִּי הַחֲקָמָה
תְּחִיָה אֶת בְּעֲלִיָה :

(ח) אַתָּה בְּקַעַת צוֹר לָבָו וַיִּצְאוּ טִים חַיִּים, לְהִשְׁקוֹת
אֲדַמַּת אִישׁ עָנִי. הַצִּיּוֹת בְּמַעֲבָה עֲשִׂתְנוּתֵיו
חֲמָלָה וְהַנִּינָה. אֲהַבָה וּנְדִיבוֹת, לְהִהְיוֹת לְבַנְדְּכָאִים, בְּשֶׁכֶר
אֲשֶׁר הֵם שׁוֹבְרִים :

(ו) אַתָּה רִצְצָתָ עֲזֹבֵת־רַלִּים בְּעוֹלָם יִיבָר, קֶצֶר יָטִים
וּשְׁבַע קָלוֹן, כִּי רָצִיתָ לְעוֹזֵב לְהֵם עַפְלָ עָזֵב וּבַחַן
בְּעִיר תְּהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים, לְהַנְהִילֵם פֶּסֶא כְבוֹד בְּהִיכְלָה
טָלָה הַכְּבוֹד. הַאֲכַלְתָּם לֶחֶם צָר בְּצָר טָעוֹן וּבְאֶרֶץ כְּבוֹל
(י) בְּמַסְכְּנוֹת, לְהִיּוֹת לְהֵם טַסְכְּנוֹת בְּאֶרֶץ נִכְחַת רַחֲבַת
יָדִים. אוֹ אִם אִישׁ עָנִי יוֹדַע לְהַסְכִּין דְּרָכָיו בְּטוֹעֵצוֹת
וְדַעַת, לְפִלְס צַעְדָיו עַל פִּי פֶלֶס וּמֵאֲזוֹנֵי הַזָּמָן, לְהַסֵּב אֶל
אֲחֵרָיו בְּשִׁמּוֹעַ קוֹל צַעֲדַת עֵתוֹ בְּרֵאשֵׁי הַבְּכָאִים עַד יַעֲבֹר
וְעָמָה, וְאֹו יַחֲרִץ, וְהִיָה גַם הִיא לוֹ סַכְּנַת וְתִשְׁרַתְהוּ
וְתַפְתַּח אֶת נֵאֲדֵיִן הָרַקַח אֲשֶׁר אַתָּה, וְתִשְׁקֹהוּ אַחַד יִין
רַעַל וְתִסְתִּיק בְּפִיו רָעָה הַמְצִיאָתְהוּ. כִּי אַתָּה הַדַּעַת
אֲהַבָתָ, תְּחַכְּמַת הַמְסַכְּו וְהַעֲשִׂיר שְׁנִיָהֵם כְּאֲהַד
טוֹבִים בְּעִינֵיהָ :

אתה

גול מנמלה, עריות מיונה וכו' (ערוזין פ"ג) (י') במסכתא וכו'

כּוּם יִשׁוּעוֹת

(ז) אַתָּה פּוֹרְתָהּ קָשֶׁר בּוֹנֵדִים בּוֹרֵעַ עֲנֶה , שִׁבְרָתָהּ שִׁבְטָה
 מוֹשֵׁל רָשָׁע עַל עַם דָּל . פְּתַחְתָּ חֲרָצְפֶת רָשָׁע
 הַלּוֹחֲצִים עִם מְדִינָה וּמְדִינָה , מְשַׁלְחֵי רֶגֶל זָרוֹן בְּעֶרְתָּהּ
 שׁוֹעִים וְנִקְבְּרֵי אֶרֶץ וְהַקְנִיעוּם וְהַנִּיחוּם עִירוֹם וְעָרְיָה . עָרְיָה
 תַּעֲזוֹר קִשְׁתָּהּ לְהַתִּיר אֲגָדוֹת מוֹטָה , וְהַקִּימוֹתָ עָלָיו חֶרֶב
 נִקְמַת לַחֲלָל לְאֶרֶץ נְזוּר , וְקָאֵם שָׂאוֹן בְּעֶפְיָה כְּמַעַט רִנֵּעַ
 וְנוֹקְשׁוֹ וְנִלְקְדוּ כָּעַם בַּפֶּהוּ , (כִּי כֹה וְכֹה וְכֹה תֹאכַל חֶרֶב לֹא
 חִבְקָהּ בֵּין טוֹב לָרָע) . עַד יַעֲבֹד עִפְיָה ה' תַּחַת שִׁבְטָה צְדִיק
 מוֹשֵׁל בְּיִרְאַת אֱלֹהִים , וְנִתְתָּ שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ לְשִׁבְתָּהּ אִישׁ
 תַּחַת גִּפְנוֹ וְחֵאָנְחוּ וְאִין מְכָלִים :

(ח) אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוֹת הָרִים וּסְלָעִים גִּשְׁבָּנִים וְצוּרִים
 חֲזָקִים בְּרָאִי מוֹצֵק , אֲשֶׁר לֹא יִתְּנוּ מַעֲבָר
 לְכַף רֶגֶל אָדָם וּבִהְמָה , יִגְזְלוּ מִיָּמֵי גֶשֶׁם וְשִׁלְגַ עֲצוֹר
 בְּעֶצְמוֹתָם ; תִּשְׁלַח רוּחְךָ מִבְּטֹן הָאֶרֶץ יִנְיַעְמוּ , תִּנְעַע בְּהֵם
 וַיִּנְתְּקוּ כְּהִנְתַּק פְּתִיל נִהְנַעְרַח לְהַעֲשׂוֹת בְּמִקְוָם אֶרֶץ
 נוֹשֶׁבֶת , וַיִּרְאוּ אִפְיָקֵי מַיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם אֶרֶץ
 הַנְּגִב . — הָעִיר הָעֲלִינָה , צֹר הַטַּעֲטִירָה , הַיּוֹשֶׁבֶת
 עַל חוֹף יַמִּים בְּתֵאֵנֶת רוּחָה אֲמַרְהָ לְכָל עוֹבֵר : אֲנִי
 וְאִפְסִי עוֹד — כִּי סַחְרֵי וְאֲחַנְנֵי קָדָשׁ לְאֵל — נְטִיתָ יָדְךָ
 עַל מַעֲזוֹ הַיָּם לְהַרְגִּינָהּ וּלְבַלְעָנָה מִמִּקְוָמָה :

(ט) אַתָּה דִּכְאֵת בְּחָלָל חֲרֻדֶת וְעֶצְבוֹן רוּחַ אָנוּשׁ בְּיוֹם
 רָעַם . שִׁבְתָּ מְשׁוּשׁ לְבוֹ לְמִשְׁנֵה כְּצִאֵת הַשְּׁמֶשׁ
 בְּגִבּוֹרָתוֹ , בְּטוֹ פוֹלַח וּבִזְקַע בְּעֵבֵי שְׁחָקִים לְקָרָא אֵלָיו
 לְשִׁלוֹם

כּרַחְשׁוֹן הוֹרַחְתוּ עֲנִי (אֲרַמוּטָה) וְהַשְׁכִּיעֵנִי מִנְּזֵל (פֶּאֲרָרָאטָהם)

כּוּם יִשׁוּעוֹת

לְשָׁלוֹם . הַשְׂמִיחֶךָ לְבַב כָּל אָבִיר וְעוֹבְדֵי פְּשָׁתִים שְׂרִיקוֹת ,
וַיֵּצֵאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי נְאוֹת דְּשָׁאֵם , אֲשֶׁר פָּגְרוּ לְעֵלוֹת לְמַעְלָה ,
וְהֵנָּם פְּשִׁים כְּעִגְלֵי מְרַבֵּק בְּרִטְל וְנִרְ גִּרְחָב :
סוּף דָּבָר , אַתָּה סִבְתָּ בְּכָל דָּבָר טוֹב , צְדָקָה וְחֶסֶד ,
חַיִּים וְשָׁלוֹם , וְשִׁבַע שְׂמֵחוֹת יִשְׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים ,
מִעֲפָה הֵם נִסְכָּה , פִּי כִסֶּה הַכֹּל וּמִיָּדָה נִתְּנוּ :

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

מהלל ומשבח מנעימות כחזרה המדיינה וכזיתים , כי יסיה האדם
לייח לחזירו .

אַתָּה הוּא ה' הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אָמַרְתָּ : לֹא טוֹב הָיְתָה
הָאָדָם לְבָדוֹ , וּבְיָדָה מְלֵאֶת לַעֲשׂוֹת אָדָם עוֹר
וּמִשְׁעָנָת אִישׁ לְרֵעֵהוּ , כִּי יִדְעֶתָ אֵת מְכַאוֹבָיו וּמַחְסוֹרָיו
וְעֲשִׂיתָ בְּחַכְמָתְךָ , לְטַעַת בְּלֵב כָּל אֶחָד חֶפְץ דָּבָר
הַמוֹעִיל לְחֻבְרֵהוּ . הַנְּחִתָּה אֶל לֵב כּוֹרְמִים וְיוֹגְבִים הַחֶפְץ
לְעִבּוֹרַת הָאָדָמָה לְהַמְצִיא יָיו וְשָׂכָר לְהִלּוּמֵי יָיו וּמְרֵי נֶפֶשׁ ,
וּבְלֵב כָּל חֶכֶם לֵב נְחִתָּה הַתְּשׁוּקָה אֶל הַיְדִיעָה וְהַחֲקִירָה ,
לְחֻשׁוֹב מַחְשְׁבוֹת עַל מַעֲשֵׂה הַמַּתְכִּיּוֹת , וּלְדַבֵּר עַל
הָעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים וְכָל מַעֲשֵׂה אוֹמְנֵיּוֹת , לְמַעַן יִשְׁמְעוּ
וְלְמַעַן יִלְמְדוּ הַצּוֹרְפִים וְהָאוֹמְנִים מִהַמּוֹן הָעָם , וַיַּעֲשׂוּ גַם
הֵם בְּעֶרְמָה וּתְחַבּוּלָה אֵת מְלֵאכֶתָם בְּאֲשֶׁר חֲכָמִים יִגִּידוּ ,
וַיִּצְטַוּוּ לָהֶם מְכֻלֹת לְבֵיתָם וְטוֹבָה לְכָל הָעָם הַצּוֹרְכִים
לְמֵלֵאכֶתָם . הַשֵּׂא הַשֵּׂאתָ לְעַם חֲרָף נֶפְשׁוֹ לְמוֹת עַל
מְרוֹמֵי שָׂדֶה בְּמִלְחָמָתָ לֹא לוֹ , וַיְהִי הַנֶּקֶל לְכַחוֹ בְּגִיא
צִלְמֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּלַחְמָה הַחֻזְקָה , לֹא יִירָא מִיִּרְאַת
טוֹרִים

כּוֹם יִשׁוּעוֹת

מוֹרִים וְלֹא יַחַת מִנַּחַת קָשָׁת נְחוּשָׁה , יִחְשׁוּב בְּנֵי
 אֲשֶׁפָה לְאֲשֶׁפָה וְעַפְר אֶרֶץ , וְרַעַש פִּידוֹן יִחְשַׁב-לוֹ כְּלֵי
 שִׁיר , וְיַעַר לַמּוֹת נַפְשׁוֹ בְּעַד שְׁלוֹם אֶרֶץ , אִין לוֹ בַּה
 אַחוּנָה מְגִדִישׁ וְעַד קָמָה וְעַד סָכָה בְּכָרֶם , וְלִקְנִיִּים כָּל
 יוֹשְׁבֵיהֶּ עַל מְקַנְיָהֶם וְקַנְיָנָם, אִין לוֹ בְּתוֹכֶם טַחוּט וְעַד
 שָׂרוּף גָּעַל . כִּי אַתָּה ה' נִפְחָתָּ בּוֹ רוּחַ קְנָאָה לְקַנְאָה קְנָאָת
 אִישׁ מִרְעֵהוּ אֶמְרָתָּ לוֹ : יִרְה , וְיִיר . יוֹרֵד הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת ,
 יַעֲרֹג אֶל גְּלֵי הַיָּם , כְּאֵיל תְּעֹרֵג אֶל אֲפִיקֵי מַיִם ,
 וְיִירֵד מַיִם עַד יָם לְהַבִּיא שְׁנֵהָבִים וְכָל יָקָר , וְהוּא נִרְדֵּם
 וְיַעֲרֹף בְּיַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה אוֹ שׁוֹכֵב בְּרֹאשׁ חֵבֶל , לְמַעַן
 הִשָּׁכֵב אֶת רַעְיוֹ עַל טַחוּת שֵׁן וְיָקָר , כְּרִים וְכִסְתוֹת
 אַחוּזֵי בַחֲבֵלֵי בּוּץ וְאַרְגָּמָן : וּבְרוּב גְּאוּנָה קָשְׁרָתָּ לְבוֹת כָּל
 עַם הָאָרֶץ בְּאַגְדָּה אַחַת לְשֵׁם וּלְתַפְאֲרָתָּ . לְמַנּוֹת עֲלֵיהֶם
 מְנַהֵל וּמְנַהִיג וּמְלַךְ אַחֲרָיָהּ לְכָלֶם , לְתַת שׁוֹפְטִים
 וְשֹׁטְרִים כְּכָל שְׁעָרֵיהֶם, לְתַקֵּן הַדְּרָכִים וּמַעְבְּרוֹת מַיִם
 לְסַקֵּל כָּל מְכֻשׁוֹל מַדְרֵךְ הָעַם , וּלְצַדֵּק הַטְּשָׁקְלוֹת וְהַטְּרוֹת
 וְשַׁעֲרֵי כָּל מְסָחָר . וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים בְּתֵי תַפְלָה וּבְתֵי
 כְּנִסְיוֹת חֲכָמִים וְחֻנוּף תַּלְמִידֵיהֶם וּבְתֵי הַחֲפָשִׁית* לְעַנְיִים
 וּמְנַגְעִים וְאַמְלָלִים : —

וְאֵת הָעַם הָעֹבְרָתָּ לְמִשְׁפָּחוֹת , וְהַמְשַׁפְּחָה אֲשֶׁר יִלְכְּדָנָה
 ה' לְיִסָּר אִישׁ מֵאַנְשֵׁיהָ בַחֲבֵלֵי עֲנִי אוֹ הוֹכַח בְּמַכְאוֹב
 עַל מִשְׁכָּבוֹ , וּנְשָׂאוֹ דוֹדוֹ וּמְסָרְפוֹ בְּכֶסֶף וּמוֹון וְשִׁמְלוֹת
 נִכְאֹת וּצְרִי וְלֹט , לְגַאֵל מִשַּׁחַת תִּיתוֹ אוֹ מִשְׂאָר בְּשָׂרוֹ
 מִמִּשְׁפַּחָתוֹ

* שְׁפִיטְעֵלְעֵר .

מְשַׁפְּחָהוּ וַיִּנְאַלְנוּ : — וְכָל מְשַׁפְּחָה וּמְשַׁפְּחָה הַקְּרִבָּתָהּ
 לְבַתִּים לְהִיזוֹת שְׂכָם אַחֵד , הַבְּנִים מְלַקְטִים עֲצִים וְהָאֲבוֹת
 מְבַעְרִים אֵשׁ , וְהַנְּשִׁים לְשׁוֹת, אֲפוֹת וְרַקְחוֹת לְעִשׂוֹת פְּוִנִים
 לְבַעֲלֵיהֶן , וְחָצוּ אֶת הַשָּׁלָל וְאֶת הַטְּלָקוֹת הִבָּא אֶל הַבֵּית
 כְּחֶלֶק הַיִּזְרֵד לְשׁוֹלָלִים וְחֶלֶק הַיּוֹשֵׁב עַל הַגְּלוֹם , יַחְדָּו
 יַחְלוֹקוּ : — כִּי כְנָעִים וְטִירוֹת הַשִּׁיר יַתְּרֻוּ בְּהַתְּרַבּוֹת
 כְּלֵי שִׁיר כְּנוֹר נְעִים עִם נָבֵל , כִּן תִּרְבֶּה נְעִימַת הַשְּׂכוּנָה
 בְּשֶׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד ; בְּרַבּוֹת הַטְּוִבָּה יֵאֱכֹלוּהָ חֶלֶק כְּחֶלֶק
 וְשָׁמְחוּ אִישׁ בְּשִׂמְחַת רֵעֵהוּ . וְאִם הָאֶחָד יִתְקַפּוּ הַזֶּטָן
 לְשִׁפּוֹף עָלָיו אֵשׁ עֲבָרָתוֹ , וְהָיָה עִטּוֹ עַד דְּרוֹשׁ אֲתָיו אוֹתוֹ
 וְהִשִּׁיב אֶת שְׂבוֹחוֹ בְּדְבָרִים טוֹבִים וְנַחוּמִים :

פֶּרֶק רְבִיעִי

מִזֶּה חֵט חֵט הַחֵדֶם חֵל הַחֲקוּה וְהַחֲחֵלַת (*) חֲפִילוֹ חֵרֵז מִוִּנְחַח
 לוֹ צִין כַּחֲפִיו חֵל יַחִיֵּאֵשׁ וְלֹא יִפּוֹל לְצוֹ עֲלוֹו וּמִכֵּ"שׁ שֵׁלַח יִמְנַע
 טַלְמִי מִן הַרַחֲמִים .

מַה יָּפֶה אֶת רַעֲיָתִי חֲקוּה ! וַיֵּה נְעִמַת , טַה יְדִידוֹת
 מְשַׁבְּחָתֶיךָ בַּת מְלָכִים , מִיִּשְׁרָיִם אֶהְבִּיךָ . שְׁפָתוֹתֶיךָ
 תִּקְוֶה , בְּתַקְוֹת חַיֵּי הַשָּׁנִי , וּמִדְּבַרְךָ נְאוּה . טַהֲחֵל עֲנַבַת
 כְּטַרְכִי , אֶשְׁכַּח כָּל יְגוֹן , אֶחְשׁוֹב כָּל צַר וּמְצוֹק כְּמוֹץ
 דְּרִים , וְטַהוֹמַת גְּלַגֵּל יוֹמִי כְּגַלְגֵּל וּבְקַשׁ לְפָנַי רוּחַ .
 אִם תִּלְכִי עִטִּי וְהִלְכְתִי חֹק מְתַנִּים וְאִמִּין כַּח אֶל כָּל
 הַמְּקוֹם אֲשֶׁר נָבֹא שָׁמָּה , כִּי נֶאֱמַנּוּ לִי עֲדוֹתֶיךָ מֵאֹד .
 חֲלַקַת לְשׁוֹנֶה : הַלְנִצַּח תֵּאבֵל חֶרֶב , לֹא נִכְוָה טַעוֹלָם .
 פְּעִמִּים רַבּוֹת לְבָשׁוּ שְׂמִים קְדְרוֹת עַל קְדָרִי וְנִדְרֵיתִי עַד
 טַאד

שְׂטַאדְרֵיטִי (*) חֲפִילוֹ חֵרֵז , מַחֲמֵד חוֹ"ל חֲפִילוֹ חֵרֵז חֵדָה מִוִּנְחַח

מָאֵד אָמַרְתִּי נִגְזַרְתִּי , וְרוּחַ נְדִיבָה מֵאֵת ה' עָבְרָה
וְחִטְהִרָם . קָרְבוּ הִנֵּה אֲשֶׁר הֵייתֶם בְּפִחַ יְקוּשׁ לֹא אַחַת
וּשְׁתֵּימִים וְנִמְלִטְתֶּם , עָנּוּ בִי נִגְדַּ ה' וַיֹּאמְנוּ דְבָרֵי . וְאִם
לֹא , הִדְאוּ לִי אִיפֹּי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר רָאִיתֶם כְּכֹשְׁלִים מִיּוֹם
הַיּוֹלָדִים עַד יוֹם מוֹתָם ? רָאִיתֶם בְּקַעַת ה' מְלָאָה עֲצָמוֹת
אָדָם , וְאִמְרַתֶּם הֲהִחְיִינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה ? הֵיחִיו מַעֲרָמוֹת
הָעֶפֶר וְהִטָּה שְׁרוּפוֹת ? וְרוּחַ נִסֵּעַ מֵאֵת ה' וַיִּפַּח בְּאָפִים
וַיַּחֲיוּ , וַיִּיבְּכֶם אַתֶּם רוֹאִים אוֹתָם עוֹשִׂים הַיּוֹם פְּרִי
תְבוּאָה וַיִּחְלִיפוּ כַח עֵם בָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם . —
מִי הַבְּצִיר רוּחַ נְגִידִים בְּיוֹם קָרָב (בְּנִפּוֹל חֲלָלֵי בַחֲוִרֵיהֶם
כְּעֵמִיד הַקּוֹצֵר מִימִינָם וּמִשְׂמָאלָם) לְהַתְּהוֹק וְלַעֲמוֹד . עַל
עֲמֻדָם כְּשֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן עַד יְקוּם גּוֹי אוֹיְבָיו ? מִי צָרַר מִי הַיָּם
כְּשֶׁמְלָה פְרוּשָׁה , לִפְנֵי יוֹרְדֵי הַהוֹלְכִים בַּחֲשֵׁנָה מַעֲשִׂיהֶם
לְמִצּוֹא שָׁמַיִם הַדְּשִׁים וְאֶרֶץ חֲדָשָׁה , וּמִצָּא לָהֶם : אוּ מִי
יָרָה אָבֹן פִּנְתַּי כָּל מִסְכָּחַר וְכָל מִשְׁלַחַת יָד , לְהַשְׁלִיךְ אִישׁ
אֶת כִּסְפוֹ וּזְהָבוֹ , צִמְרוֹ וּפְשֵׁתוֹ , שְׂמֹנוֹ וְתִירְשׁוֹ בְּאֵלֵלֵי
עֵץ וְאָבֹן מַעֲשֵׂה יָדֵי אָדָם לְהַשְׁהִיב בָּם : הֲלֹא אֵת תִּקְוָה
סִגְלָתִי וְלִבִּי בְּכָל צָרָה וְצוּקָה אַחִישָׁה לִּי מִפְּלִט לִבִּי , בֵּית
אֱלֹהִים , בְּהַ בְּקִשְׁתִּי תָמִיד נִחַמְתִּי — וַתְּהִי !

פֶּרֶק חֲמִשִּׁי

מַעֲרִי חַח הַחֹדֶם חַל הַצַּטְחוֹן צֵה' (שֶׁהוּא הַנְּעִלָה עַל כָּל הַנַּחֲמוֹת) ,
וְהַחֲרִיזוֹת , הַמַּרְפָּחוֹת שֶׁצֶר צַעֲלוּהֶן .

מִשְׁקָה לְצִמָּא , צָרִי לְמִכְאוֹב , וְתִקְוָה לְנַפְשׁ נִעְנָה ;

נִעְלָה מִשְׁלֶשֶׁתוֹן הַבְּטָחוֹן בְּה' לְנַפְשׁ חֲדָרְשֵׁנוּ !

יודועי

כּוּם יִשׁוּעוֹת

חִדְעִיו לֹא חָזוּ רָע, חֲזוּיוֹ לֹא יָדְעוּ אֲנָחָה. גַּם בְּדַרְךָ
 שֶׁהַבּוֹטֵחַ הוֹלֵךְ לְבוֹ עִמּוֹ וְאוֹמֵר לְכָל: כִּי ה' מַחְסֵהוּ. אִם
 יֵלֶךְ בְּגִיּא צִלְמוֹת לֹא יִירָא; בְּיָמַי צָרָה, לֹא יִפְחָד;
 כִּי יוֹדַע גּוֹאֲלוֹ חַי, נִמְצָא, מְשַׁנֵּית, וְכָל כַּחַ לֹא יִבְצָר מִסְּנוֹ
 לֹא יִקְוֶה לְחִשׁוּעָה וְלֹא יִיחַל לְעֹרֶה, כִּי יִשׁוּעָתוֹ אִתּוֹ וְעֹרֶתוֹ
 לְפָנָיו הוֹלֵךְ נִכְחוֹ. — עַץ הַיָּיִם הַבְּטָחוֹן, עוֹמֵד בֵּין ה' וּבֵין
 הָאָדָם בְּאַחַת יָדוֹ עוֹשֶׂה בְּמִלְאָכָה, וְאַחַת מַחְזֶקֶת בְּעֵץ
 הַחַיִּים, וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחִית לְהִבְיֵא עֶצֶב בְּמִלְאָכָתוֹ, לֹא
 יִבְרִיחֵנוּ בֶּן קִשָּׁת רְמִיָּה טְדַבֵּר אִתּוֹ קְשׁוֹת, וְלֹא תִלְהַטְהוּ
 לְהַט בְּנֵי אָדָם לְשׁוֹנֵם חֶרֶב הַטַּת־הַפְּכֶת, לְשִׁמּוֹר אֶת דַּרְךְ עֵץ
 הַחַיִּים. — מַה נַּעֲלִיתָ מָאָד, בְּטָחוֹן! רַשׁ וְעֹשֶׂר, גְּבוּרָה
 וְרַפְּיוֹן, אֶת הַכֹּל נָתַן אֱלֹהִים בְּיָדְךָ. אַתָּה סֹגֵלֶת כָּל
 סֹגְלָה, וּבִלְעָדֶיךָ! אֵין סֹגְלָה מוֹצֵאֶת. אַתָּה מוֹרִישׁ אֶת
 הָעֹשִׂיר בְּלְעָדֶיךָ, וּמַעֲשִׂיר, אֶת הָעֲנִי עִמָּךְ. בְּלְעָדֶיךָ,
 אֵין גְּבוּר בְּאַרְצְךָ, וְעִמָּךְ, יֹאמֵר הַחֲלָשׁ גְּבוּר אָנִי. וּבִימֵי
 קֶדֶם קְדַמְיֹחֶךָ (בְּעוֹד שָׂרְשֶׁךָ רַעְנָן בְּלִבּוֹת בְּנֵי אָדָם), אָז
 גַּם עַל נַפְשָׁם וְעַל זְרָעָם מְשַׁלֶּת. ^(*) הִרְאֵשׁוֹן אֲשֶׁר
 הִבִּירְךָ, הִרְאָה אִמְץ לְבוֹ בְּגְבוּרִים לְרֹדֶף בְּמִלָּא קִמְצוֹ
 יְלִידֵי בֵית אַחֵר חֵיל אַרְבָּעָה מְלָכִים גְּבוּרִים נוֹצְחִים, כִּי
 רוּחַ ה' סִמְכָתְהוּ עַל מַעַט חֵילוֹ לְהַצִּיל עֲשׂוֹק מִיַּד עוֹשְׁקָיו.
 וּכְאִישׁ הוֹלֵךְ לְמִשְׁתֵּה בְּנוֹ, הֵלֶךְ בְּשִׁמְחַת לְבוֹ לְטַבַּח
 מוֹרְקָה, הִקְדִּישׁ קְרוֹאָיו שְׁלֶשֶׁת יָמִים לְחַתוּנַת בְּנוֹ יַחֲדוֹ.
 דָּרִים נָזְלוּ, דְּמַעוֹת עַל הָהָר תָּמַד אֱלֹהִים לְעֹרֶךָ, עָלְיוֹ זָבַח
 מִשְׁפַּחָה

עַל זֹאכְרוֹ חַל יִמְנַע עַלְמוֹ מִן הַרְחָמִים (זֵרְכּוּס). ^(*) הִרְאֵשׁוֹן

בום ישועות

מְטַפְּחָה כְּוָה, גַּם שְׁטִים נָטְפוּ בְּכִי לְמַאֲכֶלֶת זָקֵן אֲבִיר
 לֵב, הוֹחֲרָה גַם מְרֻטָה לְהַאֲבִיד הַטּוֹן גִּלְיוֹן, בְּשִׁפְהָ דָם
 נֶפֶשׁ אַחַת שָׁרִידוֹ. וְהוּא, כְּתוּם לְבָבוֹ הֶלֶךְ בְּרִנָּה
 לְמִלְאוֹת דְּבַר ה' . — וְאַתָּה אֲנֹשׁ טָה מְעַרְפוֹ! אַתָּה
 שׁוֹפֵךְ בּוֹז עַל מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים לְקַחַת דְּמֵי בְנֵי מִיֶּדֶךָ, וְלֹא
 זָכַרְתָּ, כִּי הִבֵּאתָ פָרִי בְטָנְךָ בְּכוֹרִים לְרִצְנוֹ. לֹא חָפֵץ
 ה' לְהַטִּיתוֹ, זָמַר לְטַלְאָךָ אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנְּעַר .
 הִרְאִיתָ ⁽¹⁰⁾ אִישׁ חֲמוּדוֹת מְתַפְּלֵל לְאֱלֹהֵיוּ בְטַח לְעֵינָיו
 רוֹאִים בְּתוֹךְ לְבָאִים, רוֹזְנִים נוֹסְדוֹ יְתֵד, אֵת נֶפֶשׁוֹ
 לְקַחְתָּהּ, וְלֹא פָנָה אֶל רְהֻבָּה, אֵף לֹא אֶל בּוֹר שְׂאוֹן
 כְּפִירִים רַעֲבִים שׁוֹאֲגִים לְטָרֶף, כִּי בְטַח בְּשֵׁם ה', וַיִּשְׁעֵן
 בְּאֱלֹהָיו. וְאַתָּה עֲמִל! טוֹרֶף תִּפְלָתְךָ בְּפִיךָ, מִירְאָה פֶן
 יִטְרַף זִזְלָתְךָ טָרֶף בֵּיתְךָ. מַדֵּי עֲלוּחָךְ בְּבֵית ה' לְבַקֵּשׁ טָרֶף
 וְתַרוּפָה, מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ בַּל תִּרְפֶּךָ. —

הַכּוֹן לְקִרְאֵת אֱלֹהֵיךָ וַעֲשֵׂה זֹאת אִיפוֹ בְּנִי! וְהַנְּצִל
 מִכַּף כָּל יָגוֹן וּמִכְאוֹב. בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב,
 הִיָּה תָמִים לוֹ, וְהַשְׁתַּמֵּר מְעוֹנֶיךָ, רַעַה אֲמוּנָה, וְדַבֵּר
 אֱמֶת, מִצּוֹת פִּי שְׁלִטוֹן אֶרֶץ שְׁטוֹר, וְאַל תִּעְבּוֹר עַל
 דְּבָרָיו אֵף בְּחֻדְרֵי מִשְׁבָּכְךָ. אֲהוֹב הַצְּלוֹם וּשְׁנָא מִשְׁבִּיתָיו,
 אֲהוֹב אֵת הַטְּלָאכָה וּשְׁנָא מַעֲשֵׂי־קוֹחַ, אֲהוֹב אֵת הַבְּרִיּוֹת
 וּשְׁנָא תְּאוּמֵיהֶם. אֲזוֹ יִבְקַע בְּשַׁחַר שַׁחֲרוֹת יִמְיָה,
 וְאַפְלָתְךָ כְּצֹהֲרִים, אֲזוֹ תִקְרָא בְּשֵׁם ה' וְתִשָּׂא כּוֹס יִשׁוּעוֹת.

אשר הכירך, זה חזרהס חזינו ⁽¹⁰⁾ איש חמודות, הוא דניאל צנוז
 חריות, (דניאל ו')

P J
5051
P3
A7
1967

UC-NRLF

\$B 149 463

0142680

Digitized by Google

Original from
UNIVERSITY OF CALIFORNIA